JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over Canada And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

CANADA

האט איר שוין א קליינע סיף ביי אייך אין הויז אויב ניט קומט אריין און נעמט איינע פריי — עפענט אן אקאונט בלויז מיט איין דאלאר

VOLUME VII No 2588 Toronto January 21 1920 ראש חודש שבט פרשה בא תרפ. מיטוואך דער 21-טער יאנואר 1920 PRICE TWO CENTS

JAN 28 1920
N.Y. Public Library 476 Fifth Ave.

שטאט פארלירט אפיל געגען קאר קאמפאניע

צענטראלע מזרחים ביורא באשטימט צו זיין אין ירושלים

אונגארישער אידישער דעפוטאט אטאקירט די רעגירונג פאר וועלען ארויס טרייבען פליכטלינגע. — אידישער רעדאקטאר ארעסטירט אין פא־לעסטינא פאר אטאקירען מיסיאנערען. — אידישער נאציאנאל ראט ערוועהלט אין ליטא. — וויכטיגער קאנפערענץ פון אינערען ציוניסטי־שען קאמיטעט. — אנדערע אויסלענדישע אידישע נייעס.

(אינט. איד. פרעס ביורא.)

ניו־יארק, יאנואר, 20.

אינפארמאציעס וואס זענען דא ער־האלטען געווארען גיבען איבער דאס די קאנווענשאן פון דער אלוועלטליכער מזרחים ארגאניזאציע וואס איז געהאל־טען געווארען אין אמסטערדאם, האט באשלאסען צו עטאבלירען איהר צענט־ראלע ביורא אין ירושלים. עס איז אויך באשלאסען געווארען אין פאל אין ירושלים וועט ניט מעגליך זיין, דאן זאל דאס צווייטע פלאץ זיין לאנדאן, ענג־לאנד.

די קאנווענשאן האט אויך אויסער־קליבען הרב קוק אלס דעם רב הכולל פון ירושלים.

דוד יעלין, איינער פון די עלטצטע איינוואוינער פון ירושלים איז באעהרט געווארען מיט א טיטול פון דער ענגלישער רעגירונג. ביי דער צערעמאניע זענען אנוועזענד געווען ארמי בעאמטע.

א ידיעה גיט איבער דאס דער אי־דישער דעפוטאט אין אונגארישען פאר־לאמענט האט געהאלטען א רעדע אין שארף אטאקירט די רעגירונג פאר איהר פלאן ארויסצושיקען די אידישע פליכט־לינגע וואס געפינען זיך אין אונגארן פון קריעגס צייט, ווען גאליציאנער אידען זענען אנטלאפען ווען דאס רוסישע חיל האט איינגענומען גאליציען.

נאך ידיעות וועגען פאגראמען.

ידיעות גיבען איבער דאס אין עטלי־כע שטעדט וואס זענען איבערגעגעבען פון גענעראל דעניקין'ס הענט זענען פאר־געקומען פאגראמען אויף דער אידישער באפעלקערונג.

ליטווישע אידען פאראייניגט.

א ידיעה גיט איבער דאס די ליטווי־שע אידען האבען ארגאניזירט א נאציא־נאל ראט וואס זאל אויפפאסען אויף די אידישע אינטערעסען.

די ידיעה גיט איבער דאס דער נא־ציאנאל ראט איז פארמירט געווארען ביי א קאנפערענץ פון אלע ליטווישע אידישע קהלות וואס איז געהאלטען געווארען אין קאוונא.

עס זענען אנוועזענד געווען די פרא־מינענטסטע אידען. דער אידישער מי־ניסטער מ. סאלאווייטשיק איז אויך אנ־וועזענד געווען. אין א שפעטער רעדע האט דער אידישער מיניסטער באגריסט די גרינדונג פון דעם נאציאנאל ראט און האט צוגעזאגט צו שטיצען אין שטעדי־...

נער פארבינדונג מיט די פארשטעהער פון'ם פאריזער דעלעגאציע. זיין ארבייט, האט דער מיניסטער געזאגט, וועט זיין אין פאלשטענדיגער איינקלאנג מיט די פיענער פון די אידישע פארשטעהער.

דער קאנפערענץ האט אויסגעקליבען 34 דעלעגאטען וואס וועלען צוזאמע־שטעלען דעם נאציאנאל ראט.

א ידיעה גיט איבער, דאס דער אי־דישער אדוואקאט מארגאלין וואס איז דער ספעציעלער פארשטעהער פון דער אוקראינישער רעגירונג אין בערלין, איז אפגעפארען נאך לאנדאן אויף א ספעצי־עלער מיסיע.

אין קאמף מיט די מיסיאנערען.

אינפארמאציעס וואס זענען דא ער־האלטען געווארען גיבען איבער דאס מ. סאפיר, דער ארויסגעבער פון א העברע־אישער צייטונג אין ירושלים, איז ארעס־טירט געווארען פון די מיליטערישע בע־אמטע דערפאר, ווייל ער האט אפגע־דרוקט אין זיין צייטונג אן ארטיקעל, אין וועלכען ער האט אטאקירט די מיסיאנערען פון פאלעסטינא (אין א ידיעה וואס איז עמפאנגען געווארען דאס די אידישע באפעל־קערונג פון פאלעסטינא האט אויפגענו־מען א קאמף געגען די מיסיאנערען וואס זוכען צו פארדרעהען קריסטליכקייט צווי־שען דער אידישער באפעלקערונג).

וויכטיגע ציוניסטישע קאנפערענץ אין פעברואר.

א ידיעה וואס איז דא ערהאלטען גע־ווארען אין די ציוניסטישע קרייזען ברענגט די נייעס דאס אין חודש פעברואר וועט דער אינערליכער אקציאנס קאמי־טעט האלטען זעהר א וויכטיגע קאנפע־רענץ.

„ריטס” וועגען צוויי מי־ניסטארען

נעכטען שפעט אין אוונט האבען זיך פארשפרייט קלאנגען דאס אין פאר־לויף פון היינטיגען טאג וועלען ארויסגע־געבען ווערען „ריטס” אויף ביי־עלעק־שאנס פאר צוויי מיניסטארען פון דעם דרורי קאבינעט. דאס זענען פאר'ן פרע־מיער אליין און פאר מר. מעניגג דאהערטי דער אגריקולטור מיניסטער.

עס זענען ניט ארויסגעגעבען געווא־רען די פלעצער וואו די צוויי מיניסטארען וועלען זיין קאנדידאטען.

עס איז אויך באהויפטעט געווארען, דאס פאר מר. רעני, דעם אטוירני־דזשענעראל איז נאך קיין פלאץ ניט גע־פונען געווארען.

ארויסגעשיקטע אנארכי־סטען אויפגענומען מיט שמחה

טרעיאקי, פינלאנד, יאנ. 20.

אלע קלאנגען וואס האבען זיך פאר־שפרייט דאס די פאוויעטען רעגירונג וועט ניט ארויסלאזען די 249 אנאר־כיסטען וואס זענען ארויסגעשיקט גע־ווארען פון די פאראייניגטע שטאטען, האבען זיך ארויסגעוויזען צו זיין ניט באגרינדעט...

פריווי קאנסיל פון ענגלאנד זאגט סטריט קאר קאמפאניע קאן ניט באשראפט ווערען

באשלוס פון קעגנדער געריכטען אין ריזולווי באארד צוריקגעוויזען. — קאמפאניע מוז ריינוגען דעם שפי־... מוזען ניט בויען נייע קארס.

קלאגע געגען פינף סאציאליסטישע אסעמבלי לייט פארמעל אריינגעבראכט

לאיער וואס זאל פארטרעטען דאס פאלק ניט צוגעלאזען. — קלאגע ליוטעט סאציאליסטען האבען געמאכט א קאנספיראציע.

נייע אבלאוזעס אין די שטאאטען

הונגער אין ענגלאנד האט געטריבען עפענען דעם האנדעל מיט באלשעוויקעס

גרויסע צאהל תבואה אין באלשעוויקישען רוסלאנד. — וועט אויסגעבי־טען ווערען אויף מאשינעריע און אנדערע ארטיקלען. — פלאן ווי אזוי אנצופיהרען דעם האנדעל.

גרויסע צאהל פארמער פון די שטאאטען קומען אין קאנאדע

אנדערע אימיגראנטען ווערען ניט אריינגעלאזען.

צוויי טויטענפאלען אין שטאדט פון שפאנישע אינפלוענציע

קאנאדע שיקט ארויס איהרע „רויטע” שטיקערהייט

ניזאם

טערקישע סיגארעטס

10 פאר 18 סענט

2 פעקעדזשעס פאר 35 סענט

דער פארברעכער

אן אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן, אוים דעם אידישען לעבען פון פוילען, און קאנאדע.

באארבייט פאר׳ן „אידישען זשורנאל״

פון י. ב—ם

(86-טע פארזעצונג.)

לייזער איז געגאנגען גלייך מיט זיי. געהאלטען האט קינד ביי דער האנט, און זעהענדיג א שעהנע זאך אין א פענסטער פון א געוויסען ארטיקעל, פון וועלכען ער איז באגייסטערט געווארען, האט ער גלייך צוגעהפען דאס קינד און עס געצייגט, דערציהלט חערכוי אלעס וואס ער האט געוואוסט וועגען דעם.

פאר א געשעפט פון קינדער שפילצייגען, איז ער אריין און געקויפט פערלען פיעלע קינדער זאכען אלס אן אנדענקונג, ווי אויך צו האבען מיט וואס זיך צו פארנעהמען אויפ׳ן שיף. א קינד זאל איהר ניט זיין קאנגוויליג.

חנה׳לע האט אפילו שטארק פראטעסטירט פארוואס ער טוט עס, צוליעב וואס ער גיט אוים אזוי פיעל געלט, לייזער האט זיך אבער אבגעבריזט, אז זי באדינט איהם ניט דאס פארגעניגען און גאז זי וויל ניט אז דאס קינד וועלכעס איז ביי איהם דאס גאנצע לעבען זאל איהם געדענקען.

חנה׳לע האט דאס פארדראסען אבער זי האט געמוזט שווייגען.

פארביינעהענדיג א גרויס געשעפט פון דומאנטען און זייגערלאך, איז לייזער אריין מיט אן אויסריד אז ער דארף פאר ריכטען זיין קעשענע זייגערל. און דער אמת׳ן אבער האט ער אויסגעקליבען א מתנה פאר חנה׳לען און איהר עס דערלאנגט.

— נעהם דאס אין געדענק, אז דיין פאמיליע, וועלכע האט דיך געקענט און דיין טרויער, קען דיך אויך אין דיין פרייד, און או גאט וועט העלפען וועסט אום אוידיטארם.

איהם דערמאהנען וועגען מיר.

חנה׳לע האט ניט געהאט גענוג קיין ווערטער אויסצודריקען איהר פריינטשאפט צו לייזער׳ן, א מענש טוט אלעס אום מען זאל איהם געדענקען, אום מען זאל איהם זיין א פריינד.

ארויסגעהענדיג פונ׳ם געשעפט, האט זי ווידער אמאהל פארזיכערט לייזער׳ן, אז זי וועט טון אלעס מעגליכעס אום צו האבען אזעלכע גוטע פריינד ארום זיך, און מרדכי, אויב ער האט נאר זי ליעב, וועט מוזען ברענגען לייזער׳ן מיט באשען קיין אמעריקא.

— נאך אלעמען, האט חנה׳לע פארגעזעצט איהר ריידען, פאחר איך דאך אין א פרעמדער מדינה, צו פרעמדע מענשען מיט פרעמדע שפראכען, ניט איך קען וועמען, און ניט מען קען מיך, מען וויסט זיך ניט פאר וועמען צו פארטרויען אין א שלעכטער צייט, און מיט וועמען זיך צו פרעהען אין א גוטער צייט, און דערפאר לייזער, גלויב איך, אז פונקט ווי מרדכי׳ס גאנצע שטרעבען איז געוועזען מיך צו ברענגען קיין אמעריקא, מוז יעצט אונזער ציעל ווערען אויך צו ברענגען צו אינז.

לייזער האט געשמייכעלט, פון די פלענער וואס חנה׳לע האט געוועבט, און וועלענדיג זיין אליין, האבען זיי אנגעהויבען צוריק אהיים געהן צום האטעל.

אויפ׳ן וועג האבען זיי געזעהן פארשיעדענע זאכען, פון וועלכע חנה׳לע האט קיין אהנונג ניט געהאט, און לייזער אבער וואחר ער האט גלייך געוואוסט ווי זי, האט איהר אבער גענעבען צו פארשטעהן וואס דאס איז, און אלע זאכען אזעק צופריעדען.

לייזער האט גלייך אנגעשריבען א בריעף צו מרדכי׳ן, וואו זיי געפינען זיך, ווען זיי פאהרען ארויס פון ווינע, און פון וועלכען פארט חנה׳לע וועט אפפאהרען. ער האט דעם בריעף פארגעלעזען פאר חנה׳לען, וועלכע איז געוועזען אויסער זיך פאר פרייד.

אויפ׳ן צווייטען טאג איז לייזער געקומען מיט דער נייעס, אז ער האט שוין געקויפט שיפס-קארטען דורך דער „האלאנד אמעריקא-ליין״. די דירעקטע ליין וואס פיהרט פאסאזשירען איבער׳ן וואסער אהן אפשטעל. ער האט געוויזען חנה׳לען אנווייזונגען צו באקומען די שיפס-קארטען אין ראטערדאם, און שנעל ווי זיי וועלען קומען קיין ראטערדאם, און אז די שיף געהט אפ מיט דריי טעג שפעטער. אזוי אז זיי מוזען זיך פארטיג מאכען צו דער רייזע.

חנה׳לע האט ניט געפרעגט ביי איהם קיין זאך. זי האט צוגעשטימט צו אלעס וואס ער האט געטון, און אויסגעפאקט זיינע באפעהלען. זי האט די לעצטע טעג ניט געוואלט זיין געגען איהם, אום ניט ארויסצוציהען קיין אונאנגענעהמליכקייטען. אויף זיין באפעהל, האט זי צוזאמענגעפאקט איהרע זאכען, איינגעקויפט עסען ביז קיין ראטערדאם, ווי אויך קלייניגקייטען וואס זי האט געגליבט, אז זיי וועלען איהר נוצען אויף דער שיף, און זיך פארטיג געמאכט אפצופאהרען קיין ווינע.

יעדע שטונדע האט זיך פאר איהר געצויגען ווי א יאהר, יעדער טאג איז פאר איהר געוועזען אן אייביגקייט, זי האט שוין געוואלט אז די צייט זאל וואס שנעלער פאראיבער, אום זי זאל זיך געפינען ארום דעם, וואס איז איהר אזוי ליעב און טייער.

זי האט זיך שוין געמאהלען פאנטאזיעס פון זייער באגעגניש, פון זייער נייער היים, פון זייער צוזאמענלעבען. זי האט שוין געפיהלט דאס גוטע, וואס מרדכי באצאהלט פאר איהר ארוכלעבען אהן איהם.

אבער פונקט ניט עטליכע מינוטען פריהער, איידער זיי האבען באראפט אפפאהרען צום באהן-הויף, האט א באדיענער אנגעקלאפט אין חנה׳לעס צימער און איהר דערלאנגט א טעלעגראמע.

חנה׳לע איז געווארען גוט טויט ניט לעבעדיג, זי האט ניט געוואוסט וואס דאס איז, אבער גלייך האט זי דערפיהלט אז עפעס אן אומגליק טרעפט איהר, און אהן א אטעם איז זי גלייך ארויסגעלאפען אין לייזער׳ס צימער מיט דער טעלעגראמע אין האנט.

(ווערט פארגעזעצט.)

נייע ערפינדונג פאר׳ן טעלעפאן

די טעג איז אנאנסירט געווארען אז א נייע ערפינדונג איז געמאכט געווארען פאר׳ן טעלעפאן וועלכע איז ווירקליך צום בעוואונדערען.

דיעזע ערפינדונג וועט מעגליך מאכען אז פון 10 ביז 15 מענשען זאלען קענען רעדען אויף איין טעלעפאן דראט אין איינער און דער זעלבער צייט.

ביז אהער האט נאר איינער געקענט רעדען אויף׳ן טעלעפאן, אויב דער ווייער איז געווען ביזי, עס הייסט אז אויב עמיצער האט שוין גערעדט אויף׳ן טעלעפאן האט א צווייטער בשום אופן ניט געקענט קריגען קיין קאנעקשאן.

די טעלעפאן מיידעל האט קורץ און שארף ערקלערט אז די „ליין איז ביזי״ און דער דאזיגער וואס האט געוואלט רעדען מיט אימיצען אויף׳ן טעלעפאן האט געמוזט ווארטען.

איצט וועלען אבער אויף איינער און דער זעלבער „ליין״ קענען רעדען אזוי פיעל ווי 15 מענשען, דאס הייסט אז דרייסיג פערזאן וועלען קענען פיהרען פארוויים איינע מיט די אנדערע געשפרעכען און איין פארעל וועט ניט הערען די צווייטע פאר.

דאס קלינגט כמעט אונגלויבליך, און די פראגע איז נאטירליך ווי אזוי קען עס זיין?

דער ענטפער איז אז דאס איז מעגליך דורך א גאנץ נייעם סיסטעם וואס איז א מין דראטלאזער-דראט סיסטעם.

דאס קען זיך קלינגען אונפארשטענדליך, אבער מיר וועלען געבען אן ערקלערונג.

דער נייער סיסטעם איז א קאמבינאציע פון דראטלאזען טעלעפאן און דעם דראט טעלעפאן.

אונטער דעם נייעם סיסטעם געהען די עלעקטרישע כוואליען וואס טראגען איבער די שטימען ניט דורך׳ן דראט נור ארום דעם דראט.

אין א געוועהנליכען טעלעפאן ווערט די שטימע געטראגען דורך׳ן דראט, דאס מיינט אז ווען איין שטימע ווערט דורך׳ן דראט געטראגען קען קיין צווייטע שטימע ניט געפינען קיין פלאץ, אהער ביידע שטימען ווערען פארמישט און מען קען ניט הערען איינער דעם צווייטען.

אונטער׳ן נייעם סיסטעם ווערען די כוואליעס געטראגען ארום דעם דראט. דער דראט דיענט דא בלויז אלס א וועגווייזער פאר די פערשיעדענע עלעקטרישע כוואליען אין וועלכער ריכטונג צו געהן און אויף אזא אופן קענען אזוי פיעל ווי 11 שטימען געהן אויף אמאל און זיך ניט פארמישען איינע אין די אנדערע.

דיעזער סיסטעם וועט מעגליך מאכען אז דער טעלעפאן צווישען ווייטערע שטעדט זאל קאסטען ביליגער און דאס מיינט אז עס וועט זיך איצט לוינען צו האבען רעגעלע טעלעפאן ליניען צווישען ניו יארק און סאן פראנציסקא און צווישען אנדערע שטעדט וועלכע זיינען טויזענדע מייל ווייט איינע פון די אנדערע.

ביז איצט האט מען פאר יעדען „קאל״ געמוזט האבען א ווייער און דאס האט געמוזט קאסטען א סך געלד. איצט וועלען אבער אויף דעם זעלבען ווייער רעדען צו עטליכע אויף א מאהל און דאס וועט נאטירליך רעדוצירען די „לאנג דיסטענס״ טעלעפאנס.

ביים רעליעף פאר מאזירער און אומגעגענד.

ערהאלטענדיג א בריעף פונ׳ם באוואוסטען קארעספאנדענט אייזיק דאן לעווין וועגען דער לאגע פון מאזיר און אומגעגענד, וועלכע איז יעצט פארנומען פון די באלשעוויקעס, האבען זיך די מאזירער לאנדסלייט ארומגעזעהן, אז עס איז שוין צייט צו זעהן עפעס צו טון פאר די אומגליקליכע פון זייער שטאדט, און לעצטען זונטאג אווענט איז געהאלטען געווארען די ערשטע פארזאמלונג אין דער מינסקער שוהל, אויסצוארבייטען פלענער פאר ווייטערדיגער טעטיגקייט.

אזוי ווי עס איז באקאנט געווארען אז אייזיק דן לעווין פאהרט אין גיכען צוריק נאך מאזיר און אנדערע טיילען פון רוסלאנד, איז באשלאסען געווארען צו זאמלען א באדייטענדע סומע געלט און צו שיקען עס מיט איהם ווען ער וועט צוריק פאהרען.

בלויז געצעהלטע מענשען זענען אנוועזענד געווען ביי דער פארזאמלונג, דאך איז געזאמעלט געווארען 122 דאלאר.

די מאזירער סיק בענעפיט סאסייעטי האט זיך אויך זעהר ווארים אפגערופען אויפ׳ן אפיעל פונ׳ם מאזירער ראיאנען רעליעף און האט באשטימט צו שטיצען די מאזירער ליידענדע מיט 100 דאלאר און זעהען מאכען אן אונטערנעהמונג צו שטיצען די זאך.

די פארזאמלונג האט באשטימט א קאמיטע זיך גלייך צו נעהמען צו דער ארבייט און זעהן, אז אלע מאזירער לאנדסלייט וועלכע געפינען זיך אין טאראנטא זאלען זיך אנשליסען.

אלס צייטווייליגע בעאמטע זענען ערוועהלט געווארען ל. לאיעווסקי טשערמאן ש. מ. שאפירא סעקרעטער און מאקס גאלד טרעזשורער.

עס איז באשלאסען געווארען צו האלטען א פארזאמלונג קומענדען זונטאג אווענט.

ארבייטער פערלאנגט

אידישען קוכער אדער קעכען פערלאנגט פאר׳ן ווינעפעגער אידישען בית יתומים אונפאר הייראטעטער מאן אדער פרוי בקיו גוטע ווידזשעס און שעהנע היים שרייבט צום סופעראינטענדענט 1280 מיין סטריט ווינעפעג מען

7282—1—21

פערלאנגט באטען מייערס אונד פינישערס רעלוועל בעל קלאוק קאמפאניע 104 דזשאן סטריט

1744—1—24

פערלאנגט א מיידעל צו ענטפערען דעם טעלעפאן. נאכפרעגען דזשאו קרעהם 60½ אדעלייד סטריט איסט.

7283—1—21

ערשטע קלאס פינישערס פערלאנגט צו ליידיעס סוטס און קאוטס, עקמי קלאוק קא. 240 ריטשמאנד סט. וועסט.

1753—1—22)

פערלאנגט עקספיריענסד אפריטערס צו דרעסעס, גוטע ווידזשעס, סטעדי ארבייט, נאר עקספיריענסד זאלען זיך מעלדען, סטאר דרעס מאנופעקטשורערס, 553 קווין סט. וועסט 3-טער פלאר

1756—1—21)

בייסטערס צו ליידיעס קאוטס און סוטס פערלאנגט, א. ראטד און קא. 439 קינג סט. וועסט.

1759—1—22)

ערשטע קלאס פינישערס צו ליידיעס קאוטס און סוטס, אויך מיידלאך צו נייען באטען האלס אויף ריעם מאשינען. א. ראטד און קא. 439 קינג סט. וועסט.

1758—1—22)

עקספיריענסד
בייסטערס
צו ליידיעס קאוטס און סוטס
פערלאנגט.
גוטע ווידזשעס
און קורצע שטונדען.
ענטעפרייז מאנופעקטשורינג קא.
107 סימקא סט.

1760—1—21)

עקספיריענסד אפריטערס צו ליידיעס קאוטס און סוטס סטעדי ארבייט. מאדעל קראפט קלאוק קא. 34 בענט פעטריק סטריט.

1739—1—21)

קאוט פינישערס און האנט נייערס סקוירט פינישערס פערלאנגט, דזשאס טרייט גארמענט 221 ריטשמאנד סט. וועסט.

1738—1—22)

פערלאנגט עקספיריענסד ערזאמענער צו קאוטס און סוטס, בעסטע ווידזשעס, גוטער פאזישאן, שרייבען „זשורנאל״ באקס 411.

פערלאנגט א לעהרער אין ענגליש און אידיש. פרעגען 164 גרענדזש עוו.

1763)

פערלאנגט א הויז קלעם ליידעס שניידער, אין סקוירט מאכער, סטעדי פאזישאן, יום טובים בעצאהלט, גוטע ווידזשעס. נאכפרעגען 64 בלור סט. וועסט.

1764—1—28)

איך קלין און רעפייר אלערליי דרויגס וועלכע זיינען פארשטאפט. איך מאך אייך פלאבינג. קענט קריגען גוטע באהאנד לונג און ביליג און אויך פלאמבינג. טעלעפאן קאלעדזש 9375 וו. ברוס.

1745—2—1)

פערלאנגט א ערשטען קלאס פרעסער, בעסטע ווידזשעס געצאהלט. 1 בעווערלי סט. טאפ פלאר.

1752—1—22)

אפריטערס צו קלאוקס און סוטס פערלאנגט, סטעדי ארבייט און גוטע ווידזשעס פרעגען זאפארט 94 הארבאָרד סט.

1750—1—21)

איין אלמן פון עטליכע און 40 יאהר אלט מיט 2 באיעס דער אינגסטער איז 12 יאהר אלט, מאנופעקטשורער אין קלאדינג און איין אנגעזעהענער בעל-הבית אין טאראנטא זוכט איין אנשטענדיגע באלעבאטישע פרוי צום הייראטען, זי זאל אויך גישט זיין איינגער ווי 40 יאהר, וועלכע וויל האבען איין גוטע היים און איין אנשטענדיגען מאן זאל זיך ווענדען נאך מעהרערע אייסקינפטע 233 קווין סט. וועסט.

1743—1—22)

פארגעסט ניט די מוטער שפראך! איך גיב לעקאנס אויף אידיש פאר ערוואקסענע מענשען אונטער די בעסטע קאנדיציעס און פארזיכער שנעלען פראגרעס. ווענדען זיך צו דוד קאזאוואן, 655 ריטשמאנד סט. וועסט.

1765—1—27

ווען איהר קויפט אן ארטיקעל דערמאנט דעם „אידישען זשורנאל״..

ביזנעס קריפען און צו פערקויפען

איבערצוגעבען א קלינינג און פרעסינג סטאר מיט 2 רומס איינגעטרייט פלאץ פון יאהרען, ביליג רענט, אודזאבע נאכפרעגען אם פלאץ 841 קווין סטריט וועסט.

1780—1—22

גרויסע בארגיינס צו סעקאנד הענד דילערס און אנדערע, 3 טעג אקשען סייל, דאנערשטאג, פרייטאג און שבת, דעם 22-טען, 23-טען און 24-טען יאנואר. דער קאמערשאל האטעל עלארא אנטעריא.

$4000 281—283 אגוסטא עוו, סאליד בריק הייזער מיט אלע קאנוויניענס, קאנקרעט סעלערס, עלעקטריק לייט, נייע בילדינגס. $1000 קעש, באלאנס ערשטער מארגעדזש. פרעגען מר. העלער 106 אקספארד סט.

1746—1—21)

33 בעד - רום סוטס און בעדינג, די גאנצע פארניטשור און דישעס, אלעס וועט זיך פארקויפען בעזונדער, פאיקטערס קען מען זעהן אין די האטעלס פון טאראנטא און האמילטאן. זעליג בארנאוויץ אקשענירער.

1761—1—23)

א גליק וואס טרעפט זיך זעלטען

צו פארקויפען א סעקאנד הענד סטאר מיט דעם שעהנסטען סטאק סחורה אין דעם בעסטען געגענד פון שטאדט, גוט פאר איינעם אדער 2 פארטנערס, גאראנטירט צו מאכען דעם שעהנסטען לעבען און סייפען געלד. נאכפרעגען מר. קלארפיעלד 3080 דאנדעס סט. וועסט.

1754—1—24)

קלאדינג און דזשענטס פארנישינג ביזנעס צו פארקויפען, אין בעסטען געגענד פון קווין סט. וועסט. 15 יאהר עטאבלירט, שעהנער סטאר און וואוינונג ביליג רענט קלין און סטייפעל סטאק. און אפטו-דייט פיקטשורס, בעטרעפט 12 טויזענט דאלאר, מוז קריגען האלב קעש, באלאנס אראנזשירט. נאכפרעגען 292 קווין סט. וועסט.

1768—1—25)

א גרויסער בארגיין.

$2200, קעש $300, 9 רומס פראנט בריק 85 ביי 25, גוטע פלאמבינג, באלאנס איין מארטגעדזש.

א הויז אויף ענדערבאן עוו. $2650 קעש $300, באלאנס איין מארגעדזש גרינגע פיימענטס.

קלערמאנט סט. $2400, סאליד בריק קאנוויניענס $400 קעש. פרעגען 766 דאנדעס סט. וועסט, טעלעפאן קאלעדזש 9696.

1769—1—22)

צו פערענטעז

צו פארענטען א פורנישד רום צו א דזשענטעלמאן, טעלעפאן קאלעדזש 2814. י. ז. קאפלען.

1766)

א פורנישד רום צו פארענטען, 25 סאליוואן סט.

1740—1—22)

צו פארענטען א גוטען פלעט מיט באזונדערע גאז. פרעגען 467 באטהורסט סט.

1733—1—21)

דאקטאר

יוליוס לעווין

דענטיסט

אפיס: 382 קווין וועסט קארנער ספעדינע עוו.

וועגען אפאינטמענטס טעלעפאנירט קאלעדזש 766

פערזיכערט אייער צוקונפט

און מאכט א גוטען אינוועסטמענט ביי ארויסנעהמענדיג א פאליסי פון די מוטשואל לייף אינשורענס קא. אף ניו יארק

דיזע קאמפאניע האט לעצטען יאר געצאהלט פון 10 ביז 19 פראצענט דיווידענד צו איהרע פאליסי האלדערס איך נעהם אן אלערהאנד אינשורינג זא ווי פייער, לייף, עקסידענט, פלייט גלאז, אויטאמאביל, בורגלארי און רייזע.

M. Brown 147 Seaton St.
Phone M. 2364

לערענט דעזיינינג פאר מענער קליידער

ב׳פארזיכער אויסצולערנען אין א קורצע צייט דעזיינינג מיט גוטע רעזולטאטען. פראבירט מיינעם א סעמעסטער

מר. פרימאן

27 בארדאו סטריט

פאן קאל. 3560

8778—1—23

ביזנעס שאנסעז

טעלעפאנירט אדעלייד 153 פאר מעסענדזשער.

אלע סארטען שערען געשארפט און גע שליפען פון 10 סענט און העכער.

אלע סארטען רייזער בליידס געשארפט אויך די נעוועהנליכע רייזערס געשארפט און געשליפען און ארייננעשטעלט נייע הענטלאך צו רייזערס.

מיר קומען נאך דער ארבייט.

די אלערט, שארפער, רעפ

180 באטהורסט סט. טאראנטא. אנט.

פלאמבינג און היטינג קאמפאני קא.

מיר מאכען אלע ארבייטען ביליג בעסטע צופרידענהייט גאראנטירט 493 קווין סט. וועסט. טעלעפאנירט ערלייד 5277 קימען מיר גלייך מאכען דעם דזשאב.

9443 * *

ספעשעל צו קלינערס און סעקאנד הענד סטארס

מיר נעמען אן ארבייט צו קלינען און פארבען און פרעסען, טעלעפאנירט קאל. 2628 וועלען מיר קומען נעמען אייער ארדער און אויך דעליווערען, סיטי דיי ווארקס לימיטעד 349-51 קאלעדזש סטריט.

9509—6—11

דר. סלאון האט איבערגענומען דר. שווארצ׳ס אפיס

דר. מ. שווארצ׳ס אפיס שטעהט יעצט אינטער דער אויפזיכט פון

דר. א. סלאון

דענטיסט

137 בעווערלי סטריט

טעלעפאן קאלעדזש 5483

קאהען און קאהען

באריסטערס און נאטארי פאבליק א. א. וו.

סאן לייף בילדינג

60 וויקטאריא סטריט.

מעין 2684

אברהם קאהען נארט 267

בענזשאמין קאהען דזשאנקשאן 1545

מצבות

פון מארבעל און גראניט ווערט געמאכט ביי

קעמינס און סאן

ווי אויך סיינס צו מעסיגע פרייזען דיבעסטע

טעלעפאן עדלייד 5957.

120-118 טעראלי סט.

טאראנטא.

יעקב מ. בענעט

(פון בענעט און קעמעראן)

באריסטערס, סאליסיטערס, נאטאריעס א. ז. וו.

290 ראנדעס סטר. וועסט טאראנטא

טעלעפאן דזשאנקשאן 9077.

וואוינונג טעלעפאן דזשאנקשאן 983.

הוסטען און פארקיהלונגען מיינט שלאפלאזע נעכט

מיט יעדער שטונדע, וואס מען פארלענגערט א פארקיהלונג איז פארהאן א געפאהר. העלפט צו דער נאטור גע זונט צו ווערען, געברויכענדיג

Dr. Macey's Cough Cure

פרייז 35 סענט. פארקויפט נאר ביי

Claude J. Halloran

דראגיסט

202 Dundas W. Cor. Centre Av.
TORONTO

פאטראנייזט די איינציגע אידישע ווינדא קלינינג קאמפאניע

מיר אטענדען צו אלערהאנד הויז. פעקטארי, אפיסעס און סטאר קלינינג. בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען מאנאטליך און יעהרליך. 10 טעראלי סטרים. טעלעפאן ערלייד 3087

וואוינונג און יום-טובים טעלעפאן נארט קאל. 5619

NEW YORK WINDOW CLEANING COMPANY, 10 TERAULEY ST

- דער אפיס וואס האט באלאנגט צו

דר. פאומאן און דר. סיגעל

ווערט יעצט איבערגענומען פון

דר. פאומאן

און דאקטאר פאומאן אליין וועט פון יעצט אן און ווייטער אטענדען צו די פאציענטען.

ראיעל בענק בילדינג קארנער טשעסנאט און דאנדעס סטריט

סעש׳ס דזשועלערי סטאר

פון 145½ קווין סטריט וועסט

ספעשעל בארגיינס אין דיימאנד רינגען, לאוועליערס, גאלד וואטשעס, 14 קאראט טשיינס, סילווער סעטס נייע סטיילס, לייכטערס, קאט גלעס, אויך גראמאפאנס און רעקארדס. ווי אויך פערשיעדענע פרעזענטס אייוועררי סעטס. עדעס ארטיקעל געווים ביליגער ווי אין די גרעסטע סטארס איהר מעגט זיך ערלויבען און קומען זעהן אונזער סטאק. פערזענליך ניט און קומט גלייך.

אייער פריינט קעש

145½ קווין סט. וו. טעלעפאן עד. 3588

דר ס. פערלמאן

דענטיסט

341 באטהורסט סטרים.

טעלעפאן קאלעדזש 5720

ניט אכטונג אויף דער גרויסער עלעס טרישער שילד

ברידזש ארבייט צו מעסיגע פרייזען

אפען אין אווענט.

אפיס טעלעפאן מיין 5040
און מיין 5041
הויז טעלעפאן קאלעדזש 7009

י. ז. בראדי ב. א.

פון

האליס, ווילסאן און בראדי.

באריסטערס, סאליסיטארס, נאטארי
יום א. א. וו.

געלט צו לייהען

506—8 טעמפעל בילדינג, טאראנטא.

קארנער ריטשמאנד און בעי.

נאך ראיעלע אינשורענס פאליסעס

ווענדעט אייך צו

ל. וואהיט

109 גארוויל עוו.

איינער וואס פארשטעהט די אינשורענס און גיט די בעסטע עצות

טעלעפאן קאלעדזש 2585

בלויז הוז וולאדאווסקי

איז אנשטענדיג, ריין און פארזיכטיג

אלס מוהל

אלע עלטערען פון קינדער זאלען דאס נעהמען אין אנבעטראכט ווייל דאס איז אין זייער אייגענעם בענעפיט. קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען אויף זייערע שמחות,

וואהנונג 62 בראנזוויק עוועניו און טעלעפאן קאלעדזש 1076.

דער היינטיגער קורס

פוילישע מארקס

1000 „ $9.50

פוילישע קראנען

1000 „ $9.25

גוראפסקי

113 קווין סט. וועסט

דר. ס. פיונק

דענטיסט

שטערצלאזע עקסטרעקשאן פון ציינער. קווין און ספעדינע עוו. רום 4

טעלעפאן ערלייד 4067

טעלעפאן אדעלייד 6615.

דר. מ. קייטס

דענטיסט

218 קווין וועסט.

(קאר. מיקל סטריט)

טאראנטא

ליווי און פעלדמאן

545 קווין וועסט

מיר מאנופעקטשורען טשילדרען קאוטס און סוטלעך פאר באיעס און מיידלאך, און מיר פערקויפען און מאכען — אויך צום ארדער ריטייל און האלסייל. טעלעפאן אדלייד 4792.

שפארען איז דער וועג צו רייכטום

הויבט אן לערנען אייער קינד צו שפארען און עס וועט וויסען די ווערט פון געלט אין די שפעטערדיגע יאהרען

מר. ה. וויינבערג

BANKER

251 קווין סטריט וועסט (אין אפיס פון אידישען זשורנאל)

וועט אייך העלפען דער צו

קומט אריין צו מר. ה. וויינבערג און איהר וועט פון איהם באקומען א מתנה פאר אייער קינד א שעהנעם אנציהענדען קליינעם אייזערנעם סייף, און וועלכען אייער קינד וועט קענען שפארען.

הונדערטער טאראנטאר קינדער האבען שוין אזעלכע 'סייפס' ווארום זאלט איהר אייך ניט באקומען איינע אויך פאר אייער קינד.

עפענט פאר אייער קינד אדער פאר אייך א „סייווינגס אקאונט" ביי

מר. הערי וויינבערג BANKER

251 קווין סטריט וועסט

THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
— PUBLISHED BY —
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251 - 253 Queen Street West Telephone Adelaide 3563
Subscription Rates $5.00 Per Year
Single Copy — 2 Cents
Entered as Second Class Mail Matter at C.P.O. Toronto Ontario January 22nd. 1913

דער גאולה קאמפיין אין די פאראייניגטע שטאאטען

זייט עטליכע טעג, זייט זונטאג (דעם 18-טען יאנואר) קומט פאר און ווערט פארגעזעצט אין די פאראייניגטע שטאאטען א „קאמפיין" פאר 10 מיליאן דאלאר, אנגעפיהרט פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע אונטער'ן נאמען „דער צעהן מיליאן דאלאר גאולה פאנד".

ווי מען ערקלעהרט אונז פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער הויפט קווארטיר וועלען די געזאמעלטע געלדער פארברויכט ווערען פאר פאלגענדע צוועקען.

1. קויפען לאנד אין ארץ ישראל.
2. פארבערייטען ארץ ישראל פאר א גרויער אידישער עמיגראציע, דורך פאלגענדע מיטלען:
א. וואסער לייטונג און ענטוויקלונג פון וואסערמאכט.
ב. סאניטאציע און אויסטריקענונג פון זומפען אין שטאדט און דארף.
ג. בעוואסערונגען, בעוואלדונג און ענטוויקלונג פון נא־טירליכע אוצרות.
ד. די שאפונג פון טעכנישע לאפאראטאריעס פאר לאנדווירט־שאפטליכע און אינדוסטריעלע צוועקען.
3. די דערהאלטונג און ווייטערע ענטוויקלונג פון ארבייטען וואס ווערען שוין אנגעפיהרט אין ארץ ישראל:
א. לאנדווירטשאפט, אינדוסטריע, האנדעל און בענקהייזער.
ב. העברעאישע שולען אין ארץ ישראל.
ג. דער העברעאישער אוניווערזיטעט.
ד. הלואות צו לאנדווירטשאפטליכע און אינדוסטריעלע ארגא־ניזאציעס און קאאפעראטיוון.
ה. קהל'שע באדערפנישען און ארגאניזאציאנס ארבייט.
ו. הילף פאר די גאליטענע אידישע קאלאניעס.
ז. די ציוניסטישע קאמיסיע אין ארץ ישראל.
ח. דער אמעריקאנער ציוניסטישער מעדיקאל יוניט און די נורסעס סקוהל.
ט. די אויסראטונג פון מאלאריא.
י. די פארבעסערונג פון וואוינונגען.
4. ארבייט אין אמעריקא, דירעקט פאר ארץ ישראל:
א. אידישער לעגיאן: הילף פאר קרובים און „באנוסעס" פאר דעמאבילירטע לעגיאנערען.
ב. זאכען פאר פאלקס געברויך אין ארץ ישראל.
ג. פאלעסטינא ביוראס. אינפארמאציע, רעגיסטראציע, פאספארטען, טעכנישע און עקספערט פארשונגען אינדי־רעקט פאר ארץ ישראל.
ד. די דערהאלטונג און ענטוויקלונג פון דער ציוניסטישער אר־גאניזאציע אין אמעריקא, אייראפא און אנדערע לענדער."

דאס זענען די ציעלען און צוועקען פאר וועלכע דער גאולה פאנד וועט פארברויכט ווערען. ציעלען און צוועקען וועלכע זענען העכסט ווינשענסווערטע, אויב נאר ריכטיג דורכגעפיהרט.

מיר ווייסען דערווייל נאך ניט, וואס די קאנאדער ציוניסטישע פעדעראציע געהט טון לטובת דיעזען קעמפיין, וואהרשיינליך וועט זי ניט שטעהן אן א זייט. אבער אויב די גאנצע ארגאניזאציע אלס קערפערשאפט איז יעצט ניט אומשטאנד עטוואס אונטערצונעהמען קא־לעקטיוו פארן גאולה „קעמפיין", דארפען אבער זיכער ניט אויספעהלען די ביישטייערונגען פון די יחידים, און אויך אויף דער זייט גרענעץ דארף געטון ווערען דאס וואס קען נאר געטון ווערען פארן צעהן מיליאן דאלאר גאולה פאנד.

אין אלע פריהערדיגע קאמפיינס, אונטערנומען פון דער אמערי־קאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע, פלעגט שטענדיג דער קאנאדער ציטראג זיין א גאנץ אנזעהענדיגער, און אויך היי יאהר אדארף עס זיין דער פאל.

מיר שטעהען יעצט פאר דער אויפבויאונג פון ארץ ישראל, און ווער עס קען נאר אין דער בויאונגס ארבייט העלפען, דער דארף דערצו ביישטראגען דעם פולסטען מאקסימום, וואס איז נאר מעגליך.

א געשלאגענעם האבען אלע פיינט

א געשלאגענעם האבען אלע פיינט — זאגט די וועלט א שפריכווארט און עס איז תמיד אמת.

ווי לאנג איז עס אז די וועלכע האבען געהאלפען קאלטשאק'ן צו עטאבלירען זיך, האבען איהם געהאלטען אין איין לויבען, האבען איהם געמאהלט און ארויסגעשטעלט ווי רוסלאנדס איינציגער רעטער און ערלייזער, צוגעשריבען איהם אלע מעלות. און יעצט ווען קאלטשאק ליגט א דערשלאגענער, האט ער ניט נאר פארלארען זיין מאכט, נאר אויך זיינע פריינט פון דעם סארט.

און דיזעלבע ארגאנען און צייטונגען, וואו מען האט זיך ניט געקענט אפלויבען פון קאלטשאקס מעשים, וואו מען האט געזוכט צו באקליידען דעם צאריסט און מאנארכיסט קאלטשאק מיט א רעפובלי־קאניש מיצעל, רעדט מען יעצט ניט וועגען קאלטשאק'ן ווי פון א גופא לענעם העלד, נאר ווי פון א גאנץ פשוט'ען און קליינליכען פינסטערלינג.

א געשלאגענעם האבען אלע פיינט — און אויך געוועזענע פריינט, וועלכע האבען זיך אמאהל די העלזער צוריסען איהם לויבענדיג.

ווי אזוי מען האט פארראטען דאס רומענישע אידענטום

(פון אונזער [illegible] מיט־ארבייטער) ש. פאן.

איבעראל, אין אלע לענדער געפינען זיי זיך אט די אידישע פאררעטער, וועל־כע פארקויפען גאנץ אפט דאס אידישע פאלק פאר א טאפ לינזען. איבעראל האבען מיר זי די „מאשקעס", די „אידען פון משה'ס גלויבען", וועלכע שמייכלען זיך און לעקען זיך צו דיפני בלויז ווען מען באעהרט זיי מיט א שמייכעל פון א מי־ניסטער אדער עפעס א מלוכה - אנגע־שטעלטען.

ביז היינט האבען זיך אין דער ברייטער וועלט שטארק קונה שם געמאכט די אידישע מאשקעס פון פוילען, וועלכע האבען שוין נישט איינמאל פאר א שמייכעל פון א פוילישען פריץ פארקויפט דאס פוילישע אידענטום. דאך האט מען נאך ביז היינט צו טאג נישט געהערט אז די פוילישע אסימילאנטען זאלען פון זייער „פאליטישער איבערצייגונג" מאכען וועלכע עס איז פערזענליכע געשעפטען און שלאגען קאפיטאל פון זייער פאטרי־אטיזם.

דאגעגען האבען מיר איצט אזא פאל מיט רומעניען. איצט, ווען דאס גאנצע אידישע פאלק שטעהט אין קאמף מיט דער אנטיסעמיטישער רעגירונג אין בוקא־רעסט, כדי אויסצואווירקען פאליטישע רעכט פאר די אידען אין רומעניען און אויך פאר די אידען אין די לענדער, וואס זענען לעצטענס פארנומען געווארען פון די רומענער, הערען מיר ווי א אידישער מאשקע האט פארקויפט דאס רומענישע אידענטום בלויז צוליעב דעם, וואס ער, דער דאזיגער אידישער פאררעטער זאל קענען מאכען א גוט געשעפט דערביי.

דער פאקט איז פאלגענדער:

מיט א קורצער צייט צוריק, ווען די רומענישע פארשטעהער ביי דער שלום־קאנפערענץ אין פאריז האבען געדארפט אונטערשרייבען דעם פריעדענס - טראק־טאט, האט זיך דער שעף - רעדאקטאר פון דעם אפיציעלען רומענישען ארגאן „ל'אינדעפענדענס רומעניע" זיך געוואנדט צום „פארשטעהער פונ'ם בוקאווי־נישען אידענטום", דעם סענאטאר יעקב העבט, אז ער זאל ארויסזאגען זיין מיי־נונג וועגען דער „קלאסול" - פראגע אין רומעניען, דורך וועלכער די פאראייניג־טע מלוכות זוכען ארויפצוצווינגען אויף דער רומענישער רעגירונג פריווילעגירטע רעכט פאר די אידישע בירגער. ה' יעקב העבט, וועלכער איז נישט קיין געוועהל־טער פארשטעהער פונ'ם בוקאווינישען אידענטום אין רומענישען פארלאמענט, נאר א נומענירטער סענאטאר, וועלכער רעפרעזענטירט דאס בוקאווינישע אידענ־טום אויף דעם פארלאנג פון דער רו־מענישער רעגירונג, האט דאן אין זיין אינטערוויו ערקלעהרט, אז עס איז דער גרעסטער סקאנדאל, וואס מען זוכט אין פאריז ארויפצוצווינגען אויף דער רו־מענישער רעגירונג דעם געפלאנטען קלא־סול - אפמאך, וואס פארשאפט דעם גרעסטען אומ'כבוד סיי דער רומענישער רעגירונג סיי דאס רומענישע פאלק.

דער דאזיגער סקאנדאליעזער שריט פון די פאראייניגטע מלוכות — האט ה' העבט ערקלעהרט — איז נישט מעהר ווי א פאלגע פון דער טעטיגקייט פון די אזוי גערופענע אידישע דעלעגאציעס אין פאריז וואו עס געפינען זיך אויך פארשטעהער פון די אידען אין דער בוקאווינא. איך וויל אבער ערקלעהרען, האט ה' העבט ווייטער געזאגט, אז די בוקאווינישע אי־דישע דעלעגאטען, וועלכע זיצען אין פאריז, האבען קיין שום רעכט נישט צו רעדען אין נאמען פון דעם בוקאווינישען אידענטום. די דאזיגע דעלעגאטען פאר־טרעטען בלויז א גאנץ קליינעם טייל פון דער אידישער באפעלקערונג, די אזוי גע־רופענע אידישע נאציאנאליסטען און מיט זייערע באשטרעבונגען זוכען זיי נאר צו קאמפראמיטירען דאס רומענישע פאלק, ווייל עס איז דאך א פאקט (?) אז די אידען פון רומעניען, אזוי אויך די אידען פון די לעצטענס אקופירטע געביטען, זע־נען דורכאויס נעגען דעם, אז מען זאל דער אידישער באפעלקערונג געבען מעהר רעכט און מאכען מיט זיי אן אויסנאהמע אלס פריווילעגירטע בירגער. די בוקא־ווינישע אידען זענען דורכאויס צופרי־דען זיך צו פארלאזען אויף דעם טאלע־ראנץ פון דער רומענישער רעגירונג, און דערפאר דארף מען נישט נעהמען אין אנ־באטראכט די באשטרעבונגען פון די עט־ליכע נאציאנאליסטען, וועלכע זוכען דורך זייער נישט טאקטישער האנדלונג פיעל ערגער צו מאכען די לאגע פון די אידען אין דער בוקאווינא אזוי ווי אין גאנץ רומעניען.

די דערמאהנטע צייטונג, וועלכע האט געבראכט דעם סקאנדאליעזען אינ־טערוויו מיט דעם סענאטאר העבט, נוצט באלד אויס די געלעגענהייט און פאלט אן אויף דער אידישער דעלעגאציע אין פא־ריז וועלכע „זוכט אונטערצוגראבען די פאליטישע לאגע פון רומעניען"...

ערשט מיט עטליכע טעג נאך דעם ווי עס איז ערשינען דער אינטערוויו מיט העבט'ן, איז מען ערשט דערגאנגען דעם אמת וועגען סענאטאר העבט'ס „פאטרי־אטישע געפילען", וועלכע זענען באלוינט געווארען פון דער רומענישער רעגירונג מיט זעהר א גוטען פרייז.

דער סקאנדאל האט זיך ערשט ענט־פלעקט, ווען איינינע אידישע פארשטע־הער פונ'ם בוקאווינישען אידענטום הא־בען גענומען געגעניער אונטערזוכען דעם אמת'ן גרונד פון העבט'ס פארראט און מען איז געקומען דערויף, אז די רומע־נישע רעגירונג האט ארויסגעגעבען העבט'ן א „ליצענז", וועלכער האט איהם געגעבען די מעגליכקייט ארויסצופיהרען פון דער רוסישער מאלדאוויע, וואס איז איצט אקופירט פון די רומענער, ארויסצו־פיהרען 35 וואגאנעס מיט בוי - האלץ, און וועלכע עס שטעהט העבט'ן צו פאר־דיענען אן ערך פון א מיליאן. אט דאס איז געוועזען די באלוינונג, וואס דער אי־דישער סענאטאר העבט האט באקומען פאר דעם פארראט נעגען די אידען אין רומעניען!

געזאגט .·. פון י. ל. קאלושינער.

אזוי האט ער געזאגט;

— — —

„עס וועט דער קומענדיגער טאג
דיין שרעק
פון גרויע טעג,
פארבייטען זיך, אויף רוה און פרייד,
פארהיילען דיר דיין רוהלאזיגע הארץ
פון שטומע ניט דערזאגטע לייד,
וואקלענדיג פארמאטערט מיעד,
אין וועג,
אין טעג,
מיט אומזיכבארע טריט".

— — —

אזוי האט ער געזאגט,
און א האפנונג —
און מיין הארצען האט איינגעזאגט...

א סאנעט .·. פון ל. ראזענבערג

האסטו בלויז ארויסגעכאפט זיך מיט דיין ווארט,
ווי עס טוט אמאל א נאריש קינד,
רעדט א ווארט אויס סתם, נאר פארן ווינד
און עס זוכט דאהיך קיין אפקלאנג ניט, קיין ארט?

צי נאר האסטו באוואוסטזיניג מיך גענארט?
און די ראלע פון וואמפיר געשפיעלט.
און דיין פייל פארזיכטיג מיר געציעלט,
אום צו וואונדען טיעף מיין הארץ האסטו געקארט?

זיס און ליעב איז דאן ביי מיר דיין ווארט געוועזען,
איך האב געבענשט די רגע ווען עס איז געשעהן.

אין דער זון און אין די שטערען זוך איך דיך,
אפשר, נאכאמאהל וועל הערען איך פון דיר,
אט די ווערטער וואס איך שיק איצטער צו דיר,
דורך דער נאכט'ס שיינענדע שטערען כ'ליעב נאר דיך!...

נאך א קאפיטעל אידישע צרות אין אוקראינע

פון דר. משה דוכן.

די פאליטיש - עקאנאמישע עקספע־רימענטען פון די באלשעוויקעס האבען אין גאנצען צושטערט דעם אידישען מסחר און די אידישע ארבייט און האבען געפיהרט צו דעם, וואס די קליינע און מי־טעלע מיטגליעדער פון דער בורזשואזיע זיינען געווארען פשוטע ארעמע לייט. די באלשעוויסטישע עקספערימענטען זיינען פארוואנדעלט געווארען אין אן עכטע אי־דישע קאטאסטראפע, ווייל די קריסט־ליכע מאסען, וועלכע באשטעהען געוועהנ־ליך פון פויערים האבען פון דעם באלשע־וויזם ניט געליטען, און מען מעג זאגען זאגאר אז זיי האבען פון דעם געוואונען. אלע געזעצע פון די באלשעוויסטישע הער־שער זיינען געווען געציעלט צו געווינען די פריינדשאפט פון די פויערים און די ארבייטער, און אזוי ווי צווישען די אי־דען אין זיד - רוסלאנד זיינען פאראן גאר ווייניג פויערים און פאבריק ארבייטער, איז אויסגעקומען אז דער באלשעוויסטי־שער רעזשים איז געפאלען ווי א שווע־רער שטיין אויף די גאנצע אידישע בא־פעלקערונג, אויף די בעלי - מלאכה אזוי גוט ווי אויף די קליינע און גרויסע סוחרים.

פון דער אנדער זייט איז אמת, אז די באלשעוויקעס האבען אריינגענומען אין זייערע עמטער אויך א היבשען פראצענט אידען, מייסטענס אינטעליגענטע, נאר די־זע אידישע אינטעליגענטען האבען ניט אויסגעאיבט קיין איינפלוס אויף די באל־שעוויסטישע פאליטיק און עקאנאמיע; נאך מעהר, אזוי ווי זיי האבען געדינט אויפריכטיג און ענערגיש אין די באלשע־וויסטישע אונטערנעהמונגען פון „נאציא־נאליזאציע", האבען זיי נאך מעהר גע־האלפען אין דער רואינירונג פון אלע פרי־וואטע אונטערנעהמונגען, פארהענדיגענ־דיג דאמיט דעם חורבן פון די אידישע שטאדטישע איינוואוינער. ניט קוקענדיג אויף דעם האבען די שווארצע מאות אויס־געניצט דעם פאקט וואס געוויסע אידישע אינטעליגענטען האבען אויך געדינט ביי די באלשעוויקעס, אלס א באווייז פאר זייער פראפאגאנדא, אז באלשעוויזם איז א אידיש באשעפעניש.

אונטער אזעלכע באדינגונגען איז געשאפען געווארען דער טיפ גריגאריעוו; דער זעלבער גריגאריעוו, וועלכען די באלשעוויקעס פלעגען טיטולירען מיט'ן נאמען „אמת'ער רעוואלוציאנער" און „פרייהייטס - קעמפפער", דיזער גריגא־ריעוו האט זיך ארויסגעוויזען שטענדיג מיט זיינע פארראטען. צוערשט האט ער פארראטען דעם העטמאן סקאראפאדסקי און האט זיך אנגעשלאסען אן פעטלורא'ן נאכהער האט ער פארראטען פעטלורא'ן און איז איבערגעגאנגען צו די באלשעווי־קעס, שפעטער האט ער פארראטען די באלשעוויקעס און איז איבערגעגאנגען צו מאכנא'ן, און ענדליך האט ער זיך גע־קליבען צו פארראטען אויך דעם לעצטען, נאר מאכנא האט זיך גיאיילט און האט איהם דערשאסען.

מערקווירדיג איז דער פאקט, וואס דער ערפאלג פון גריגאריעוו'ס אויפ־שטאנד איז געקומען, ביז צו א גרויסען גראד, דורך די ענדערונג פון א נאמען — דורך דעם וואס דער נאמען באלשעוויק איז פארביטען געווארען אויף דעם נאמען קאמוניסט. ווען די באלשעוויסטישע פיה־רער האבען געהייסען רופען זייערע אנ־העננגער „קאמוניסטען" אנשטאט צו רו־פען זיי ווי פריהער „באלשעוויקעס", איז זיי גאר ניט איינגעפאלען, אז דיעזע ענדערונג וועט זיי ברענגען פיעל צרות, נאר אזוי איז עס געוועזען. די אוקראיני־שע פויערים זיינען שוין געווען גאנץ גוט איינגעוואוינט צום ווארט באלשעוויק, ווייל דיעזען נאמען האבען גענומען פאר זיך אלע אונצופריעדענע. איז א סאל־דאט געווען אונצופריעדען מיט זיין דינסט אין דער ארמיי און איז אנטלאפען אהיים האט ער זיך א נאמען געגעבען באלשע־וויק, איז אן ארבייטער געווען אונצו־פריעדען מיט זיין קליינעם לוין און האט געוואלט מעהר, האט ער זיך גערופען באלשעוויק; איז א פויער געווען אונ־צופריעדען מיט דעם קליינעם שטיק ערד, וואס ער פארמאגט, און האט געוואלט צונעהמען די ערד פון פריץ, האט ער זיך גערופען באלשעוויק.

ווען אבער דער ווארט באלשעוויק איז פארביטען געווארען אויף „קאמו־ניסט" איז דער אוקראינער פויער צומו־מיעלט געווארען און ניט געוואוסט וואס צו דענקען וועגען דעם. פארשיעדענע פערזאנען וואס האבען געזוכט ארויפצו־וואהפען די באלשעוויקעס און האבען מורא געהאט ארויסצוטרעטען אפען געגען באלשעוויזם, האבען זיך באנוצט דערפאר מיט דער געלעגענהייט און איינ־געזאגט דעם אוקראינער פויער, אז א קא־מוניסט מיינט א נעגנער פון באלשעוויזם. א קאמוניסט, האבען די כיטרע אגיטא־טארען ערקלעהרט, פאר די פויערים, איז א איד, א כינעזער, א לעט און סתם א מענש, וואס האלט מלחמה נעגען די באל־שעוויקעס, און דערפאר, אויב איהר פויערים זייט באלשעוויקעס, דאן שלאגט די אידען, און אלע וואס אונטערשטיצען די „קאמונע". ניעדער מיט דער „קא־מונע"! און לאנג לעבען זאל דער באל־שעוויזם! ניעדער מיט די אידישע קאמי־סארען און מיט די כינעזער!

גריגאריעוו האט זיך באנוצט מיט דער שנאה פון די פאלקס מאסען צו די קאמיסארען, און ער האט גע'טענה'ט צו זיי: אונטערשטיצט די סאוויעטען, אונ־טערשטיצט די באלשעוויקעס, קעמפפט אבער נעגען די קאמוניסטען און די קא־מיסארען. שלאגט די אידען און צו־ברעכט די קאמונע.

דיעזע גיפטיגע אנטי - אידישע אגי־טאציע האט גריגאריעוו פארשפרייט דורך זיין ארמיי, און דער רעזולטאט איז געווען, אז טויזענדע אידען זיינען אויס־געשאכטען געווארען, הונדערטע אידי־שע טעכטער זיינען פארגוואלטיגט גע־ווארען און צעהליגע אידישע פאר־מעגענס חרוב ומחרב געווארען.

גריגאריעוו האט גענומען יעליסא־וועטגראד, טשערקאס און זנאמענקא און האט מארשירט אויף יעקאטערינאסלאוו. אין יעדען ארט, וואו זיינע ארמייען זיי־נען אנגעקומען האבען זיי געשאכטען און געפייניגט אידען אהן א שיעור. אין דארף פאקסאהאנסק האט ער אויסגעקוילעט 96 אידען פון די 120, וואס האבען זיך דאר־טען געפונען. דיזע קרבנות זיינען שרעק־ליך געפייניגט געווארען פאר זייער טויט, און איינינע זיינען באגראבען געווארען לעבעדיגערהייד! אט דיעזע אלע אויס־שלאכטונגען זיינען דורכגעפיהרט געווא־רען פון די זעלבע „גריגאריעווצעס", וועל־כע זיינען נאר וואס געווען א טייל פון דער באלשעוויסטישער ארמיי. און וועל־כע זיינען געלויבט געווארען פון די באל־שעוויקעס אלס זעהר אנשטענדיגע מענ־שען. נאך מעהר, דאס זיינען די זעלבע סאלדאטען וואס זיינען מושטירט געווא־רען אין באלשעוויסטישע קאזארמעס, וואו צווישען די פראפאגאנדיסטען - קאמיסא־רען האבען זיך געפונען אויך אידען.

אין דעם אידישען בלוט, וואס גרי־גאריעוו האט פארגאסען, אין איינינע שטעדט זיינען שולדיג אין א גרויסען גראד אויך די אידישע באלשעוויקעס אדער אנדערע אידישע סאציאליסטען (ווי די פועלי ציון און דער לינקער פלי־געל פון „בונד"), וועלכע האבען ניט ערלויבט די אידען צו ארגאניזירען א זעלבסטשוץ. די אידישע קהלה אין יע־קאטעריאסלאוו און אין איינינע אנדערע שטעדט האט זיך געבעטען ביי די באל־שעוויקעס צו געבען איהר וואפען פאר דעם צוועק פון זעלבסטשוץ, אבער די אי־דישע באלשעוויקעס און אנדערע אידישע „לינקע" האבען געענטפערט אויף דעם אז די אידישע קהלות זיינען „בורזשואז־נע" ארגאניזאציעס און געבען זיי וואפען טאר מען ניט, ווייל זיי קענען נאך העלפען דער „קאנטר - רעוואלוציע". און וואס אנבעלאנגט דעם שוץ נעגען פאגראמען, האבען גע'טענה'ט דיעזע אי־דישע „לינקע", אז עס איז ניט נויטיג פאר דיעזען צוועק קיין ספעציעלע אי־דישע ארגאניזאציע, ווייל די באלשע־וויקעס וועלען שוין זעהען אז קיינע פאג־ראמען זאלען ניט פארקומען. אבער, ווען די שחיטות אויף אידען האבען זיך אנגע־פאנגען האבען די זעלבע אידישע „לינ־קע", וואס האבען ניט געוואלט געבען די אידישע קהלות קיינע וואפען פאר זעלבסט - שוץ, זיך באהאלטען אין די קעלערען. טאקי פון די זעלבע אידישע „בורזשויעס" וועמען זיי האבען פריהער פארדאמט אלס „קאנטר - רעוואלוציאנע־רען". דער שרייבער פון דיעזע ציי־לען איז געווען איינער פון די וואס האט געבעטען וואפען פאר זעלבסטשוץ נאר אלע זיינע בקשות זיינען צוריקגעוויזען געווארען.

אן אונבעשרייבליכע מורא איז ארויפגעפאלען אויף די יעקאטערינאסלא־ווער אידען, ווען גריגאריעוו'ס ארמיי האט זיך דערנעהענטערט צו דער שטאדט, יעדער האט געזוכט צו באהאלטען זיך וואו נאר מעגליך, און יעדער האט גע־פרעגט מיט הארץ - קלאפעניש, צי מאכנא וועט אויך אריינקומען צוזאמען מיט גריגאריעוו'ן. מאכנא איז ניט צו־געשטאנען צו גריגאריעוו'ן. דעם לעצ־טענ'ס ארמיי איז באלד פארטריבען גע־ווארען פון די באלשעוויקעס. נאר אין איהר צוריקטרעט האט זי אנגעמאכט א שרעקליכען חורבן צווישען די אידען פון נאך אן אנצאהל שטעדלאך און דערפער.

גריגאריעוו'ס שלוחים האבען איינ־גערעדט די באפעלקערונג פון ארום יע־קאטערינאסלאוו, אז די קריסטליכע באל־שעוויקעס פון יעקאטערינאסלאוו האבען גאר נישט געהאט נעגען גריגאריעוו'ס איינצוג אין שטאדט, נאר די „זשידעס" די קאמוניסטען האבען עס ניט דערלא־זען. און ווידער האט די אונוויסענדע באפעלקערונג געשאכטען אידען אין די טויזענדע, טויטע אידישע קערפערס הא־בען זיך לאנג געוואלגערט אומעדום, ווייל עס איז ניט געווען ווער עס זאל זיי בא־גראבען.

מאכנא האט זיך ניט פאראייניגט מיט גריגאריעוו'ן, ער האט אבער אויך ניט געוואלט צושטעהן צו די באלשע־וויקעס. די באלשעוויקעס האבען דאן באשלאסען צו מאכען א סוף אויך פון מאכנא'ן. טראצקי איז געקומען עקסט־רא צו פאהרען אין זיד - רוסלאנד און גענומען פיהרען צווישען די ארבייטער א שטארקע אגיטאציע נעגען מאכנא'ן; זיי־נע רייד האבען געהאט א גרויסע ווירקונג אויף דעם פראלעטאריאט און בא־גייסטערט אויך די ארבייטער פון יעקאטע־רינאסלאוו. טראצקי איז אויך געקומען פערזענליך צו מאכנא'ן און איהם פאר־געשלאגען אז ענטוועדער ער זאל זיינע פאגראמשטשיקעס איינהאלטען, אדער ער זאל זיי אוועקשיקען אהיים. מאכנא האט דעם פארשלאג ניט אנגענומען. און אפענע מלחמה האט זיך איצט אנגעפאנ־גען; מאכנא איז ארויס אין איינינע ער־טער דער זיגער און האט פארנומען פון די באלשעוויקעס עטליכע שטעדט. צו־ליעב דער מלחמה נעגען מאכנא האבען די באלשעוויקעס ניט געקאנט קעמפפען שטארק נעגען דעניקין'ס ארמיי, און די לעצטע האט גענומען זיגען און זיגען. עס האט ניט געדויערט קיין מאנאט זינט טראצקי'ס וויזיט אין זיד - רוסלאנד, וואו ער האט זיך באריהמט מיט דער גבורה פון די באלשעוויקעס, ווען דעניקין'ס ארמיי האט פארנומען יעקאטערינאס־לאוו, כארקאוו און א רייהע אנדערע שטעדט.

פרישע צרות האבען זיך איצט אנ־געפאנגען פאר די אידען, נאר וועגען דעם שפעטער.

(ארויסגענומען פון העבראישען זשורנאל „העולם".)

אויפ'ן שוועל פון ארץ ישראל

פון הרב יעקב לעווינסאן.

מיר שטעהען איצט אויפ'ן שוועל פון ריזיגער ארבייט אין ארץ ישראל. די הבטחות זיינען גרויס. די האפנונגען זיינען שטארק. עס דערנעהענטערען זיך די טעג, אין וועלכע מיר וועלען דאר־פען צאהלען אונזערע חובות צו אונזער הייליגער לאנד. עס איז שווער, יעהר שווער, פאר א גלות פאלק צו באצאה־לען חובות, וואס זיינען ניט געצאהלט געווארען אין משך פון צוויי טויזענט יאהר. עס מוזען פארבייגעהן צעהנדלי־גע יאהרען פון שווערע ארבייט, און שווייס, ביז אונזער לאנד וועט קריגען דעם ריכטיגען אויסזעהען פון אן ארץ זבת חלב ודבש. עס איז אבער דא איין ארבייט, די שווערסטע אבער די הייליג־סטע, וואס מוז געטון ווערען ביים סא־מע אנהויב פון גרויסען בנין, וואס מוז זיין די פארציגע שנור פון דעם ער־שטען ביז דעם לעצטען ציגעל אין אונזער נאציאנאלען בנין. דאס איז די אויס־האלטונג פון דעם אלטען, אידישען גייסט, פון דער אלטער אידישער טרא־דיציע.

ווען מיר וועלען די ארבייט פאר־נאכלעסיגען, וועלען מיר זיין א ג ל ו ת פ א ל ק אין א יי ג ע נ ל א נ ד, בעלי־בתים מיט פארקנעכטע נשמות. אויב מיר ווילען זיין אמת'ע בני - חורין אין אונזער לאנד, מוזען מיר זיך קודם כל באפרייען פון פרעמדע השפעות פון דעם גייסטיגען גלות. מיר מוזען שאפען א ניי לעבען אין ארץ ישראל, אבער אויף די אלטע יסודות פון אונזער תורה, פון אונזער טראדיציע. ארץ ישראל דארף ווערען ניט בלויז א לאנד פון אידען, נאר אויך א אידיש לאנד. עס מוז געשאפען ווערען אין ארץ ישראל א חוץ ווענען, בא־נען, ישיפען, אויך תלמוד תורות, ישיבות, הויך - שוהלען וועלכע זאלען ערציהען דעם יונגען דור, וואס איז די צוקונפט פון יעדען פאלק, אין דעם אמת אידיש גייסט.

די ארבייט פון שוין געטאן ווערען דאס איז דער חוב פון די ארטאדאקסישע אידען. אין דיעזען מאמענט. זיי מוזען געבען, און געבען מיט א ברייטע האנט. זיי מוזען שאפען די נויטיגע מיטלען צו דער גרויסער, הייליגער ארבייט.

דער קרן ארץ ישראל פון צוויי מי־ליאן דאלאר, וועלכע דער מזרחי זאמעלט איז געשאפען פאר דעם צוועק. ער איז דער זיכערסטער ערב, אז ארץ ישראל זאל זיין א אידיש לאנד. ווען אונזערע ארטאדאקסישע אידען אין אמעריקא, ווען זיי וועלען זיך וויארעם אפרופען, ווען אונזערע יונגע און אלטע כחות וועלען זיך אנשליסען אן דעם קאמפיין און אר־בייטען מיט גרויס ענערגיע, ווי עס פאסט פאר אזא גרויסער און הייליגער אויפגא־בע קענען מיר האפען אז מיר וועלען הא־בען א אידיש לאנד פאר דעם אידישען פאלק אין דעם גייסט פון דער אידישער תורה.

וועלכע פיעסען זאלען געשפיעלט ווערען אין היגען אידישען טעאטער?

וואס לעזער זאגען וועגען דעם

וו. מר. ערא.

א שעהנעם יישר כוח פאר'ן ארויס־שטעלען די פראגע.

עס איז שוין ענדליך די צייט געקו־מען אז אויך מיר טעאטער־געהער זאלען האבען דאס ווארט, און ווייניגסטענס ארויסזאגען אונזער מיינונג איבער דעם טעאטער, וואו מיר געהן געניסען עטוואס פארגעניגען.

דער טעאטער מענעדזשער, אדער דער סטאר אקטיאר, האט נאטירליך זיין פלאץ, וואו ער קומט ארויס, און רעדט וועגען פיעסען, קונסט, און שפיעלען. מיר פראסטע טעאטער געהער האבען אבער ביז יעצט קיינמאהל ניט געהאט קיין פלאץ וואו עטוואס צו זאגען און פאר דער דע־באטע וועלכע איהר האט געשטעלט צו דער עפענטליכקייט פארדיענט איהר צום צווייטען מאהל א דאנק.

ביז יעצט די פארערע, און יעצט צום פונקט.

שפיעלען טעאטער, מיינט נאך ניט, אז די אקטיארען מעגען טון וואס זיי ווי־לען, און די מענעדזשערס זאלען געבען פיעסען וועלכע זיי דענקען אז זיי זענען גוט פאר דער איינאהמע נאר מען דארף זיך אויך רעכענען מיט דעם געשמאק פון די צושויער, און דא ליגט די צרה פאר דער פראווינץ.

די שוועריגקייטען אויפצופיהרען א ריינע פיעסע אין דער פראווינץ איז, די אויסשטאטונג פון דער פיעסע, ווייל אונ־זער שטאטישער טעאטער איז נעבאך ארים אין אזעלכע זאכען, און דערפאר זעהן מיר אין יעדער פיעסע, די זעלבע ציממערען ביים גביר פון גראדנא פונקט ווי ביים גביר פון ניויארק, און דאס זעלבסט לויט מיין מיינונג לאזט זיי שוין ניט שפיעלען עטוואס גוטעס.

מיט דאנק,
שרה זילבערפארב
פאלמערסטאן עוו.

* * *

וו. מר. ערא.

איהר האט ווירקליך צוגעטראפען דא־מיט וואס איהר פערלאנגט אז די וואס אינטערעסירען זיך אין אידישען טעא־טער זאלען זייער מיינונג אויסשפרעכען, דאס וועט העלפען אז די מענעדזשמענט און דאס פובליקום וועלען זיך בייידע צו־זאמען ריידען און פארשטעהן.

אלזא צום פונקט, וועלכע פיעסען זאלען געשפיעלט ווערען אין היגען אידי־שען טעאטער? עס איז א פאקט אז אפילו דער בעסערער טעאטער באזוכער, איז שוין מיעד פון די אפטע דראמעס און טראגעדיעס מיט וועלכע אונזער אידישע טעאטער וועלט איז אזוי רייך, באטש דאס שפיגעלט אין זיך אפ אונזער אמת אידיש לעבען. — פונדעסטוועגען אזמען געהט אין טעאטער, ווייל מען וויל זיך אמוזירען און לאכען פון הארצען. איך וויל זיך ניט גריבלען אין ערנסטע זאכען נאך מיין מיינונג אין די צייט זעלבסט צו ערנסט. און מען געהט אין טעאטער אביסעל פאר־געסען אלעס, אמאהל מיט 10־12 יאהר צוריק ווען גארדאן האט געלעבט און גע־ווירקט איז דער עולם געווען געניינגט צו דראמע ווייל ער האט עס באקומען אין ריכטיגען זינען, אבער יעצט אזוי ווי קיין בעסערע דראמען ווערען סיי ווי ניט געשאפען, בין איך געניינגט צו זעהען פיע־סען מיט א לייכטען און געשמאקען הו־מאר אדער געזאנג דאס דארף אפט גע־שפיעלט ווערען.

מיט גרוס.
ז. מאנעלא
614 דאנדעס וועסט.

* * *

וו. מר. ערא.

אזוי ווי איהר האט געגעבען די ער־לויבניש צו זאגען עפענטליך עטוואס וועגען היגען אידישען טעאטער, דאן נעהם איך אויך דאס ווארט.

זעהר ריכטיג אז אויף דער פראווינץ ווערען ניט ארויסגעגעבען די גוטע שוי־שפיעלער נאר א געוויסע קלאס, פון א געוויסען לאקאל.

ווי באוואוסט, האבען די אמתע קינס־טלער זייערע איינענע טעאטערס, זוי אנ־גאזשירען דאס גוטע, און די וועלכע וועגען שוואכליך קומען אויף דער פראווינץ.

דאס טעאטער ממילא קען שוין ניט גרייכען צו דער מדרגה פון אמת'ער קונסט ווען א שוישפיעלער וועלכער האט אמאהל געשפיעלט א וויכטיגע ראלע אין "האמ־לעט", "קעניג ליר", אדער "גאט מענש און טייפעל", שפיעלט דא דער סטאר און פראוועט מעשים.

און דער אמת, קען דען איין טעאטער שפיעלען יעדען אווענט א אנדערע זאך, און דער זעלבער קאמיקער וואס קיצעלט היינט, זאל מארגען מאכען וויינען?

ניין — צו פריה איז נאך צו בא־שטימען דעם גאנג פון דעם פראווינציע־לען טעאטער, און דערפאר מוזען מיר ווארטען ביז עס קומען אמאהל אונזערע גדולים אונז מזכה זיין מיט עפעס לייטי־שעס.

מיט גרוס,
ה. שערמאן,
בערקלעי סט.

* * *

האט טענות צו די סטאר קיפערס

וו. הער רעדאקטאר

ערלויבט מיר דורך אייער צייטונג א ופמערקזאם צו מאכען די היגע "סטאר־קיפערס" וועגען די "פאוסטערס" וואס זיי הענגען אויף אין זייערע געשעפטען פון דער "סטאר" און "גייטהי".

איך גלויב אז עס איז ניט מעהר ווי געשפיגען, זיך זעלבסט אין פנים אריין, און די אידישע קונים, וועלכע קומען אריין צו זיי וואלטען געמעגט זיי אויפמערקזאם מאכען דארויף.

אייער לעזער.
מ. וו.

אין די טעאטערע

"נעשאנעל טעאטער"

קומענדען פרייטאג וועט אין נעשא־נעל טעאטער אויפגעפיהרט ווערען די ער־פאלגרייכע קאמעדיע, "א מויד מיט שכל" שבת אווענט וועט אויפגעפיהרט ווע־רען "דאס בוך פון לעבען" פון נ. ראקאוו.

אין מעסי האל

מארגען וועלען מוזיק־ליבהאבער פון טאראנטא האבען די ערשטע געלעגענהייט צו הערען דעם נייעסטען אידישען פידעל־ווירטואז, טאשא זיידעל.

זיידעל איז איינער פון די שעהנסטע פידעל־שפיעלער פון דער היינטיגער צייט, טראץ דעם וואס ער איז נאך קיין צוואנ־ציג יאהר ניט אלט. ער איז דער בא־ליבסטער שילער פון פראפ. לעאפאלד איער, וועלכער האט איהם אינטערריכטעט אבסאלוט אומזיסט, ווייל ער האט עס גע־האלטען פאר א פארגעניגען צו קנעלען מיט אזא תלמיד.

צוזאמען מיט טאשא זיידעל וועט אויך אויפטרעטען דער "נעשאנעל קארוס" אין א וועלטען שעהנער פראגראם.

יאסעלע שליסקי

דער באוואוסטער יאסעלע שליסקי, וועלכער איז אזוי טייער דעם טאראנ־טא'ר אידישען עולם, וועט דינסטאג דעם 27־טען יאנואר אויפטרעטען אין מעסי האל צוזאמען מיט דעם טשעליסט, מאקס גענגא.

דער קאנצערט ווערט פון פיעלע ער־ווארטעט מיט אומגעדולד, ווייל איינענס איז פארט ניט פרעמדס...

לאו'ס טעאטער

וויוויען מארטען אין "דער דריטער בויש" — אין די הויפט "פיטשור" היינ־טיגע וואך אין די לאו'ס.

אויסער דעם זיערען, ווי געוועהנליך, אויפגעפיהרט 6 שעהנע וואדעוויל אק־טען, עס ווערען געוויזען מאט און דזשעף קארטונס, לאו'ס ציימליבע נייעס א. א. וו.

די פארשטעלונג אין ווינטער גאר־דען, וואו אלע סיטס זיינען רעזערווירט, איז די זעלבע ווי אין לאו'ס יאנג סט. טעאטער.

היפאדראם

א זעלטען שעהנע "פיקטשור" אינ־טער'ן נאמען "גנבים" מיט גלעדיס בראק וויל אין דער הויפט ראליע, ווערט היינ־טיגע וואך געוויזען אין שעים היפאדראם.

די וואדעוויל פראגראם פון היינטי־גער וואך אין די היפאדראם איז אויסער־געוועהנליך שעהן.

עללען טעאטער

די בארימטע אפערא־זינגערין און שוישפיעלערין דזשעראלדין פאראר, ער־שיינט אין א פראכטפאלער "פיקטשור" "דהי פליימס", וואס ווערט היינטיגע וואך געוויזען אין עללען טעאטער, קאה, ריטשמאנד און וויקטאריא.

אויסער דעם ווערט געוויזען א כא־ראקטעריסטישע טשארלי טשאפלין קאמע־דיע און פיעלע אנדערע אינטערעסאנ־טערע בילדער.

* * *

א העברעאישע פארשטעלונג פון דאס „נייע גהעטא".

די טרופע „העברעאישע שוישפיע־לער" (המשחקים העברים), וועלכע איז ארגאניזירט געווארען פון דער הסתדרות עברית באמעריקא צו געבען העברעאישע טעאטער פארשטעלונגען אין ניו יארק, ווי אויך אין די אנדערע שטעדט אין אמע־ריקא, האט צוגעקראגען צוויי טאלאנט־פאלע יונגע קונסטלערינען פון פאלעסטינא די עזע זוינען ליזא ווארען און רבקה בת־גון.

די ערשטע גאלא העברעאישע פאר־שטעלונג אין ניו יארק וועט זיין דאנער־שטאג אווענט, דעם 19־טען מערץ, אין אירווינג פלייס טעאטער. עס וועט דאן אויפגעפיהרט ווערען דר. הערצל'ס דאס „נייע גהעטא" אין דער העברעאישער איבערזעצונג פון ראובן בריינין. די העב־רעאישע שוישפיעלער שטודירען שוין איין זייערע ראלען און מאכען פראבען. די אויפפיהרונג פון דאס „נייע גהעטא" אין העברעאיש איז אונטער דער דירעקציאן פון העברי לינן און אונטער דער רעזשי פון יונגען טאלאנטפולען שוישפיעלער מארק שווייד, וועלכער וועט אויך אויפ־טרעטען אין איינע פון די ראלען.

די הסתדרות עברית האט ערהאל־טען מאסען בריעף פון יחידים און אר־גאניזאציאנען אין פיעלע שטעדט אויס־דריקענדיג גרויס בעגייסטערונג פאר דער אונטערנעהמונג פון גרינדען א העברעאי־שע ביהנע אין אמעריקא אויף א גרויסען מאסשטאב און פארשפרעכענדיג די גרעס־טע שטיצע.

'היברו סיק בענעפיט סאסייעטי' ערוועהלט בעאמטע.

די היברו סיק בענעפיט סאסייעטי, וועלכע האט ארום הונדערט מיטגליעדער, האט ביי דער לעצטער פערזאמלונג אינ־טער'ן פארזיץ פון יוסף גולא אינסטאלירט פאלגענדע בעאמטע: —

ה. קארענבלום, פרעזידענט.
ח. מארטין, וויצע־פרעזידענט.
פ. פאקס, טרעזשורער.
ג. טענענבוים, פינאנס סעקרעטער.
ה. דיזענהויז, איננער־וואכע.
א. פרוכטמאן, האספיטעלער.
א. קארענבלאט און ז. טראמבאצקע, בשלום אריבערקומען צו מרדכי'ן זאלסטו

נאך דעם אינסטאליישאן איז פאר־געקומען א שעהנער באנקעט פאר אלע מיטגליעדער.

דאס איז א קאן
קריסקא

דער כשר'ער און פארעווער פעט
צו פרעגלען און צו באקען

מיט קריסקא קען מען באקען
די פיינסטע געבעקס

ביז קריסקא איז ענטדעקט געווארען, איז פוטער געווען דער הויפט פעט־מאטעריאל פאר פיינע געבעקס.

פוטער איז בלויז פיער־פינפטעל ריינע פעטקייט. דאס איבע־ריגע איז וואסער, זאלץ און צווארע. קריסקא איז 100 פראצענט ריינע פעטס.

היינט־צו־טאג ווייס מען אז מיט קריסקא מאכט מען די פיינ־סטע געבעקס, קרומלעדיגע אייער־קיכלעך, געשמאקע קייקס און פאי־קראסטס און פעטע קוגלען אזוי גוט ווי מיט פוטער און פיעל בעסער ווי מיט שמאלץ.

קויפט היינט א קאן קריסקא און פרובירט עס מיט געבעקס אדער אנדערע מאכלים וואו עס פאדערט זיך פוטער אדער שמאלץ. איהר וועט זיך שנעל איבערציינען ווי גוט דאס איז.

פערקויפט אין אלע גראסערי סטארס

מסירת נפש

(ערצעהלונג)

פון ש. אן—סקי.

(ענדע)

פון סמאלענסק קיין פעטערבורג. איז א מהלך פון זעקס הונדערט ווארסט און זוי זיינען דאס דורכגעפאהרען אין דריי מעת לעת. מען איז ניט געפאהרען, נור געפלויגען ווי א פייל פון בויגען.

ר' איצעלע איז געפאהרען קיין פע־טערבורג ניט גלאט אזוי אין דער וועלט אריין. ער האט געהאט א צוטריט צו די גרעסטע שרות און געווען אויסגע־בונדען מיט דעם גרעסטען מיניסטער קוקרינען (קאנקרין, פינאנץ מיניסטער ביי ניקאלאי דעם 1־טען). קוקרין האט איהם זעהר ליעב געהאט, אנדערש ניט אנגערופען, "ווי מיין איצקע". פלעגט איהם אפגעבען די גרעסטע קאזיאנע פאד ריאדען און האט פון איהם שטארק גע־האלטען, אז ער פלעגט זיך אפט מיט איהם מישב זיין וועגען די וויכטיגסטע מלוכה ענינים.

אין פעטערבורג איז ר' איצעלע פער־פאהרען אגלייך אין אכסניה. האט דארט גע־לאזען דעם רב און אליין אוועק צו קוק־רינען. קוקרין האט איהם, פארשטעהט זיך, אויפגענומען מיט גרויס כבוד, אריינגעפיהרט אין שעהנסטען זאל אויסגעקוועטשט און געפרעגט, וואס ער בענעהרט. ר' איצעלע האט איהם דער־צעהלט די גאנצע מעשה און געבעטען ער זאל בעהילפיג זיין, אז די גזירה זאל אבגעשאפט ווערען.

קוקרין האט אויסגעהערט זיינע רייד, האט שטארק פערקנייטשט דעם שטערען און געזאגט:

— הער, איצקע! דו ווייסט דאך אז פון דיינעט וועגען בין איך גרייט צו טאן אלץ אין דער וועלט. נאר אין דעם ענין קען איך דיר ניט העלפען. דער קיסר איז מלא אף וחימה. ער וויל וועגען אמטשיסלאווער מעשה ניט הערען און קיינער טאר זיך ניט וואגען דערמאהנען איהם וועגען דעם.

נאר ר' איצעלע איז ניט געווען קיין אינ־געל און דער ענטפער האט איהם ניט אי־בערגעשראקען. ער האט געוואוסט ווי מען דארף הערען מיט שרות און מאג־נאטען.

— אדוני קוקרין! — האט ער א זאג געטהון — דאס איז פאר מיר קיין ענטפער ניט. דו מוזט ראטעווען די אמ־טשיסלאווער קהלה. און אויב דו וועסט נאר וועלען, וועסטו דאס קאנען אויס־פיהרען. און אויב דו וועסט דאס אויס־פיהרען בין איך דיין בעל חוב אויף דור־דורות!... דו פארשטעהסט מיך?

אז קוקרין האט דערהערט אזעלכע ווערטער, האט ער זיך געלאזט אומגעהן איבערן זאל און טראכטען. א היבשע ווילע געטראכט, נאכדעם זיך אבגע־שטעלט פאר ר' איצעלען און א זאג גע־טהון:

— דער איינציגער, וועך עס וואלט געקאנט העלפען איז דער נאסלעדניק. ער איינער קאן זיך וואגען צוטרעטען צום קיסר וועגען דעם ענין. איך וועל פרובען רעדען מיטן נאסלעדניק. ער איז אן אוהב ישראל, אפשר וועט ער זיך אננעה־מען פאר די אמטשיסלאווער אידען. מאר־גען וועל איך דיר געבען א תשובה.

מיט דעם איז ר' איצעלע פון איהם אוועקגעגאנגען.

דעמזעלבען טאג אין אווענד. ר' איצעלע האט נאר אבגעדאווענט מעריב, קומט מיט אמאל צו איהם אויף דער אכסניה קוקרין אליין בכבודו ובעצמו, געהט אריין אין שטוב און זאגט פרעה־לאך:

— נו איצקע איהר האט א גרוי־סען גאט! דער נאסלעדניק האט איינ־געוויליגט צו רעדען מיט'ן קיסר. נאר פריהער וויל ער זיך זעהן מיט דיר און מיט'ן רב. מארגען 3 א זייגער קומט צו מיר און איך וועל אייך אבפיהרען אין קיסר'ס פאלאץ און פארשטעלען דעם נאסלעדניק.

עס איז גרינג צו פארשטעהן, וואס ר' איצעלע און דער רב האבען איבערגע־לעבט די נאכט. זיי האבען די גאנצע נאכט קיין אויג ניט צוגעמאכט און תפלה געטהאן. אויף מארגען האבען זיי געפאסט. אין דער פריה האבען זיי זיך טובל געווען, אנגעטהאן ריינע וועש, בקצור — צוגעגרייט זיך. אין דער בעשטימטער שעה זיינען זיי אוועק צו קוקרינען. ער האט זיי אין זיין קארע־טע אבגעפיהרט אין קיסרס פאלאץ און, באהרענדיג געלערנט ווי מען דארף שטעהן פארן נאסלעדניק.

אין פאלאץ האט ער זיי אריינגע־פיהרט אין א גרויסען זאל וואס איז גע־ווען בעציהרט מיט גאלד און זילבער, האט זיי אוועקגעשטעלט אויף איין ארט און געהייסען ווארטען און אליין איז ער אוועק געפאהרען.

ר' איצעלע און דער רב זיינען גע־בליבען אין זאל און דער זאל איז פול מיט מיניסטארען און גענעראלען, סענאטא־רען און גראפען, און אלע שטעהען שטיל, "נא וויטיאזשקו" און ביי די טהירען שטעהען צו צוויי סאלדאטען מיט בלויזע שווערדען, און אויף ר' איצע־לען איז אנגעפאלען א גרויסער פחד.

ער האט זיך אומגעקוקט אויפ'ן רב, זעהט ער, דער רב איז גאר אן אנדערער געווארען. פריהער איז ער געווען אן איינגעבויגענער, א פארזארגטער און איצט שטעהט ער אויסגעגליכט. די בארד איז ביי איהם ווי לענגער געווארען, דאס פנים בלייך ווי קאלך, אבער א רו היגער און אין די אויגען לייכט זיך א התלהבות ווי ביי א מענשען וואס האט זיך אבגעשיידט פון דער וועלט. און די ליפען בעוועגען זיך שטיל. נאך א גרע־סערער פחד איז אנגעפאלען אויף ר' אי־צעלען און ער האט שטיל א פרעג גע־טהאן דעם רב:

— רבי, איהר זאגט ודוי?

דער רב האט צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ.

— האט ר' איצעלע אויך אנגעהויבען זא־גען ודוי.

מיט אמאל האט זיך פארנאנדער גע־עפענט די טיר פון נאסלעדניקס פאקאיעס און אנטקעגען אין צווייטען חדר האט זיך ווידער געעפענט א טיהר, און ווייטער אין דריטען חדר, אין פיערטישען. אזוי האבען זיך געעפענט צוואנציג טיהרען פון צוואנציג חדרים, איינע נאך דער אנדע־רער, און אז די צוואנציגסטע טיהר האט זיך געעפענט, האט זיך אין איהר באוויזען דער נאסלעדניק. ער איז געווען אנגעטהון פון קאפ ביז די פיס אין גאלד און אויפ'ן קאפ איז ביי איהם געווען א גילדערנע קרוין.

דער נאסלעדניק האט זיך געלאזט געהן דורך די צוואנציג חדרים צום זאל, וואו ר' איצעלע און דער רב זיינען געשטאנען. אין אנהויב האט ער אויסגעוויזען קליין, נאר וואס נעהענטער ער איז געקומען איז ער געווארען אלץ העכער, אלץ גרעסער אלץ אימה'דיגער.

— ר' איצעלע ער ריהרט ניט אן מיט די פיס די ערד, האט שטיל ארויס גערעדט דער רב.

און ר' איצעלע האט אויך דערזעהען אז דער נאסלעדניק שוועבט, ניט אנריה־רענדיג מיט די פיס אן די פאדלאגע. ביי ר' איצעלען האט פערכאפט דער אטעם איהם איז פינסטער געווארען אין די אוי־גען.

און דער נאסלעדניק קומט אלץ נעהענ־טער, נעהענטער.

— ברוך אתה ה' אלקנו מלך העולם שחלק מכבודו לבשר ודם! — האט ארויס גערעדט ר' איצעלע און געפאלען חלשות.

ג.

ר' לייזיק האט אבגעאטהעמט, א וויילע געשוויגען און דערצעהלט ווייטער:

— אז ר' איצעלע איז געקומען צו זיך, — האט ער זיך געפונען אין א בעט אין זעהר א רייכען חדר און ארום איהם זענען געשטאנען די גרעסטע דאקטוירים און געגעבען איהם שמעקען די שטארקס־טע רפואות. האט זיך ר' איצעלע דער־מאהנט, וואס מיט איהם האט פאסירט און ער האט זיך שטארק דערשראקען: — קלייניגקייט פאלען אין חלשות פארן פנים פון נאסלעדניק! — נאך מעהר פאר אלץ האט איהם וועה געטהאן דאס הארץ, וואס ער האט ניט ארויסגעזאגט דעם נאסלעדניק זיין בקשה און דורך דעם קאן חס ושלום אומקומען א אידישע קהלה. פון גרויס קלעמעניש האט ער זיך צעוויינט. אין דער צייט קומט אריין אין חדר קוקרין, א פרעהליכער און זאגט:

— האסט ניט וואס צו וויינען איצ־קע! אייער גאט האט זיך ווידער אנ־גענומען פאר אייך. אלץ איז אויסגע־קומען צו גוטען. דער נאסלעדניק איז געווען געריהרט, וואס דו ביזט געפאלען חלשות. ער האט וועגען דעם דער־צעהלט דעם קיסר און דער קיסר האט גע־זאגט: "א מענש וואס פאלט חלשות זע־הענדיג דאס פנים פון א בן מלך וועט ניט לייגען. ברענגט איהם צו מיר!" און ווי נור דו וועסט זיך שטעלען אויף די פיס וועל איך דיר פארשטעלען דעם קיסר און דו וועסט איהם אליין וועגען אלץ דער־צעהלען.

צוויי טעג איז ר' איצעלע אבגעלע־גען אין בעט און דאקטוירים האבען גע־האלטען אין איין געבען איהם טראפענס צו שטארקען דאס הארץ. אויפ'ן דריי־טען טאג האט איהם קוקרין אבגעפיהרט צום קיסר...

וואס איז שייך דעם רב, האט דאס בעגעגעניש מיט'ן נאסלעדניק אזוי גע־ווירקט אויף איהם אז ער איז קראנק גע־ווארען און ר' איצעלע האט איהם אויף זיינע פערד אבגעשיקט אהיים.

ווי ר' איצעלע האט שפעטער דער־צעהלט האט ער זיך פאר'ן קיסר א סך מעהר דערשראקען ווי פארן נאסלעדניק. איבערהויפט האט ער זיך דערשראקען פאר זיין בליק. עס איז דאך ידוע אז ביי ניקאלאיען איז געווען אזא בליק, פון וועלכען די שטארקסטע מענשען פלע־גען פאלען חלשות און מעוברת'ע ווייבער פלעגען מפיל זיין. ווען ניט די שטאר־קע טראפענס וואלט ר' איצעלע געוויס ניט געקענט איינשטעהן פאר איהם.

ווי נור ניקאלאי האט דערזעהן ר' איצעלען האט ער מיט כעס אויסגע־שריען

— ווי אזוי האט איהר, זשידעס זיך געוואגט הרגענען מיינעם א סאלדאט!

— אדוני מלך! — אידען זיינען ניט שולדיג אין בלוט פון דיין סאלדאט. מען האט אויף זיי געמאכט א בלבול.

— מיר האט מען פארגעשטעלט, אז אידען האבען איהם געהרגעט. איך גלויב מיינע טשינאווניקעס.

— אדוני מלך! — האט ווידער גע־זאגט ר' איצעלע — דיינע טשינאווניקעס זייען ניט מעהר ווי מענשען און קאנען א טעות האבען. שיק פון זיך א גרויסען גענעראל, ער זאל אויפ'ן ארט אויס־פארשען די זאך און דער אמת וועט זיך ארויסווייזען.

דער קיסר איז א ווילע ארומגעגאנ־גען איבערן חדר פארטראכט און געשוויי־גען. מיט אמאל האט ער זיך אבגע־שטעלט פאר ר' איצעלען, א קוק גע־טאן איהם גלייך אין די אויגען, און ביי איהם איז דאס בלוט פארגליווערט גע־ווארען אין די אדערן און געפרעגט:

— און וואס וועט זיין, אז דער גענעראל וועלכען איך וועל שיקען וועט אויך געפינען אז די אידען האבען געהרגעט דעם סאלדאט? מיט וואס וועסטו ענטפערען דערפאר, וואס דו האסט אבגענארט מיך, דיין קיסר?

— אדוני מלך — האט איהם אויף דעם געענטפערט ר' איצעלע — מיט וואס קאן איך נידריגער ווארים ענטפע־רען פאר דיר, אלמעכטיגער קיסר? נאר ווען דו פרעגסט מיך מוז איך דיר ענטפערען. אויב עס וועט זיך ארויס־ווייזען, אז איך האב דיך, מיין קיסר אבגענארט, לעג איך ארויף אויף זיך אט די שטראף. איך האב מיין אייגענס פינף מאל ת' אלפים רובעל — נעהם צו דאס אלץ ביז דער לעצטער פרוטה אין קאזנא. ווייטער האב איך זיבען זיהן — בעפעהל אבגעבען זיי אלעמען פאר סאל־דאטען און מיר אליין בעפעהל צו שמיע־דען אין קייטען און פארשיקען קיין סיביר.

דער ענטפער איז ווייזט אויס געפע־לען געווארען דעם קיסר. ער איז זיך ווידער דורכגעגאנגען איבערן חדר, איז צוגעגאנגען צו ר' איצעלען, ארויפגעלעגט די האנד אויף דער פלייצע און געזאגט:

— פאהר אהיים! נאך היינט שיק איך ארויס קיין אמטשיסלאוו א גע־נעראל, אויספארשען די זאך, און אויב עס וועט זיך ארויסווייזען אז אידען זיינען באמת אונשולדיג וועט פון זיי די שטראף אראבגענומען ווערען. זיי ווי־סען, אז פאר מיין הערשאפט האט נאך ניט געטראפען אז אן אונשולדיגער זאל בעשטראפט ווערען.

נו, וואס איז דא ווייטער צו דערצעה־לען? קיין אמטשיסלאוו איז אוועקגע־פאהרען א גרויסער גענעראל, איז דארט אבגעזעסען דריי וואכען, האט

(פארזעצונג אויף זייט 6)

דר. ד. א. סיגעל
דענטיסט
קארנער דאנדעס סטריט און ספע־דיינא עוו. אפיס טעלעפאן קאלערדזש 6073.

Robertson, Robinson, Armstrong & Co.
טשארטערעד אקאונטענטס
24 קינג סט. וועסט טאראנטא
אודיטס
פעקטארי קאסטען
אינקאם טעקס

אין „פאליס קאורט“

קריגען דריי מאנאטען דזשייל.

דייוויד שאו און וואליאם דייוויד, די צוויי חברה וועלכע האבען אנגעשכורט זייעקען א גוטען ברודער נ. קארלסאן און פון איהם גערויבט א וואטש און טשיין און 16 דאלאר, זיינען געסטען פאר־משפט געווארען צו דריי מאנאטען דזשייל פארם.

די שטראף וואלט געווען א פיעל שווערערע ווען ניט דער פאקט, וואס זיי זיינען געווען ביים פראצעס און עטליכע מאל פארוואונדעט.

איבערגעגעבען צו א דזשורי.

אן אינטערעסאנטער פארהער איז געווען פארגעקומען אין פאליס קאורט אין דער קייס פון אלבערט טאקסבערי, וועלכער האט אין סעפטעמבער 1919 געטריבען אן אויטאמאביל אויף יאנג סט. און דערהרגעט א מענשען, אלס רעזולטאט וואס זיין אויטאמאביל איז ארויף אויף א טעלעגראף סלופ.

אלס עדות אויף דער זייט פון דער אנקלאגע איז געווען אויפגעטראטען א געוויסע מרס ביין, וועלכע איז געפאהרען אין אן אויטאמאביל הינטער טאקסבער'ן. זי האט דערצעהלט אז די קאר איז צוקלאפט געווארען אויף שטיקלאך און דער מאן וואס איז געזעסען אין קאר איז אויף'ן פלאץ געשטארבען.

די קייס איז איבערגעגעבען געווארען צו א דזשורי און דער אנגעקלאגטער איז געשטעלט געווארען אונטער 2 טויזענד דאלאר באנדס.

שלעכט צו זיין א קבצן!

ראבערט דזש. ליי. וועלכער איז נעבעך געפונען געווארען שולדיג אין איבערטרעטען דעם אנטעריא טעמפערענס עקט" און איז צוגעמשפט געווארען צו באצאהלען $200 און קאסטען אדער דריי מאנאטען דזשייל פארם האבען ערקלערט, אז ער וועט געהן אין דזשייל פארם, ווייל ער האט ניט קיין צוויי הונדערט דאלאר.

האט איהם דער קראון אטארני גערופען נאך אמאל צום וויטנעס סטענד, מיט ער האפנונג צו געפינען א שטיקעל רונד איהם צו באפרייען, אבער עס האט ניט געהאלפען, און ער וועט פארט דארפען זיצען דריי מאנאטען אין דזשייל, פאר דער גרויסער זינד וואס ער האט ניט קיין צוויי הונדערט דאלאר.

געפעלשט א טשעק

באשולדיגט אויף דער קלאגע אז ער האט געפעלשט א טשעק פאר 75 דאלאר איז סטענלי ריגלען נעכטען געשטעלט געווארען אונטער 2 טויזענד דאלאר בייל און זיין קייס איז אפגעלעגט געווארען ביז'ן 28-טען.

אנטלויפט פון פריזאן

א יונגער באי מיט'ן נאמען דזשאהן סמיטה איז נעכטען פארגעבראכט געווארען פאר קוירנעל דעניסאן אויף דער קלאגע, אז ער איז אנטלאפען פון קאונטי דזשייל.

ער איז איבערגעגעבען געווארען צום קאונטי מעדזשיסטרייט פאר א משפט.

מסירת נפש

(פארזעצונג פון פיידזש 5)

חוקר ודורש געווען די גאנצע מעשה און קלאהר געמאכט, אז ביי א סאלדאט האט אומגערן אויסגעשאסען א ביקס און געהרגעט א צווייטען סאלדאט.

די שטראף איז פון די אידען אראבגענומען געווארען און זיי האבען בעשטימט אויף דעם טאג א יום טוב לדורי דורות. דער יום טוב קומט אויס אין'ם טאג פון יאהר צייט נאך'ן רב. קומענדיג אהיים האט ער געצויגען נאך א חודש און איז געשטארבען. פארן טויט האט ער זיך צעוויינט, וואס ער איז ניט געשטארבען אין פלאץ פארן נאסלעדניק.

— רעמאלט וואלט איך דאך געשטארבען אויף קדוש השם" — האט ער געטענה'ט.

ד.

ר' ליוויק האט געענדיגט דערצעהלען און אנטשוויגען געווארען. געשוויגען האבען אויך די ארומשטעהענדיגע. נאכדעם האט ר' ליוויק אויפגעהויבען דעם בליק, א קוק געטהאן אויף'ן חסיד און א פרעג געטהאן:

— נו?

— נו? האבען זיך אנגערופען אין איין קול די מתנגדים.

דער חסיד האט רוהיג מיט א זי. בערען'בליק בעקוקט אלעמען און זיך געווענדעט פון זיין צד צו ר' ליוויקען מיט א פראגע.

— נו?

— דאס האט אלעמען אויסגעוויזען פאר דער גרעסטער עזות. אפילו ר' ליוויק איז ברוגז געווארען און געזאגט מיט רוגזה:

— וואס פרעגסטו "נו"? איך בין געווען זיכער, אז דו וועסט פערשטעהן אליין וואס איך דערצעהל צוויי שעה די מעשה מיט ר' איצעלען. מיט אמאל פרעגסטו נו?

— איך האט גוט פארשטאנען וואס איהר האט דערצעהלט — האט געענטפערט דער חסיד — נאר איהר האט מיר נארפישט לחלוטין גארנישט דערוויזען מיט דער מעשה.

— נישט דערוויזען?

— ניט דערוויזען!... ר' איצעלע האט פערשטעהט זיך געטהאן א גרויסע זאך, געגאנגען אויף קדוש השם. נאר פאר מיר איז קיין שום ספק ניט אז בשעת ער איז געשטאנען פארן מלך און האט זיך מוסר נפש געווען מיט התלהבות איז ער אין דער רגע געווען אן אמתער חסיד. ווארום ווען ער וואלט דאן זיין א מתנגד, פון וואנען וואלט זיך ביי איהם גענומען דער ברען, דאס מסירת נפש?

(מאמענט — ווארשא).

פאהרט נאך אייראפע.

ה. דווארקין, פון דער פירמע דווארקין ברידער, און וועלכער איז גוט באקאנט אין שטאדט, פארלאזט די טעג טאראנטא, אפפאהרענדיג קיין אייראפע, וואו ער וועט זיך פארוויילען א לענגערע צייט.

מר. דווארקין וועט באזוכען פיעלע טיילען פון מזרח אייראפע.

הונגער אין ענגלאנד האט געטריבען עפענען דעם האנדעל מיט באלשעוויקעס

(פארזעצונג פון פיידזש 1)

צוריק פאהרען מיט סחורות פון וועלכע מיר קאנען קיין נוצען ניט האבען.

וועלען ניט נעהמען קיין געלט.

די רוסישע פארשטעהער האבען אויך איבערגעגעבען דאס די רוסישע פויערים וועלען ניט נעהמען קיין פאפיר געלט פאר זייערע סחורות. עס וועלען ענט־ווערער אויסגעביטען ווערען סחורות אויף סחורות אדער די קאאפעראטיווע געזעלשאפט וואס האט גרויסע סחורה מאגאזינען איבער גאנץ רוסלאנד, וועט ארויסגעבען איהרע קוויטלאך מיט וועלכע די פויערים וועלען קאנען קויפען פארשידענע אנדערע סחורות.

זאגט אויס דעם אמת.

לאנדאן, יאנואר, 20.

היינט איז אין גוט אונפארמירטע קרייזען ערקלעהרט געווארען דאס פרעמיער לאיד דזשארדזש האט באשלאסען צו עפענען דעם האנדעל מיט רוסלאנד גאר פשוט כדי צו שטילען דעם הונגער פון דעם ענגלישען פאלק.

עס ווערט באהויפטעט, דאס מר. דזשארדזש ה. ראבערטס, שפייז קאנטראלער פון ענגלאנד האט ערקלעהרט אין א בריעף צום פרעמיער דאס דער איינציגער וועג ווי אזוי צו פארלייכטערן אביסעל דעם הונגער אין לאנד און אויך צו פארקלענערען די פרייזען אויף לעבענס מיטלען איז צו עפענען דעם האנדעל מיט רוסלאנד און ארויסנעהמען פון דארטען די ריזיגע גרויסע אוצרות מיט עסענוואהרג, וואס ליגען דארטען באהאלטען און אין וועלכע דאס ענגלישע פאלק נויטיגט זיך אזוי שטארק.

נאך אן אורזאכע.

עס איז אויך ערקלעהרט געווארען דאס נאך אן אורזאכע האט באוואוגען דעם פרעמיער צו מאכען דעם שריט איז געווען דער רעפארט וואס דזשיימס א'גריידי, דער פארשטעהער פון ענגלאנד וואס פיהרט אונטערהאנדלונגען מיט מאקסים ליטווינאף דעם באלשעוויסטישען פארשטעהער, אין קאפענהאגען, האט צוגעשיקט. א'גריידי האט באהויפטעט, דאס זייערע פארהאנדלונגען וואלטען פיעל לייכטער געקאנט דורכגעפיהרט ווערען, ווען די בלאקאדע זאל ארונטערגענומען ווערען.

א קאמף מיט קלעמאנסאו.

עס ווערט אויך פארעפענטליכט דאס פרעמיער לאיד דזשארדזש האט באלד צו געשיטמט צום פלאן און האט אויך באוואויגען דעם איטאליענישען פרעמיער מיט איהם איינצושטימען. אבער פרעמיער קלעמאנסאו פון פראנקרייך האט געקעמפט דאגעגען און ניט געוואלט צולאזען אנצונעהמען דעם פלאן.

נאך א לאנגען קאנפערירען פון די פרעמיערס האט פרעמיער קלעמאנסאו אויך געמוזט צושטימען; אבער ער האט געפאדערט אז צוזאמען מיט דער ערקלעהרונג זאל אויך אנאנסירט ווערען דאס די אליאירטע בייטען ניט זייער שטעלונג צו די סאוויעטען. דאס האט פרעמיער לאיד דזשארדזש נאכגעגעבען.

שיפען אין געפאהר.

ניו־יארק, יאנואר, 20.

דראטלאזע טעלעגראמען מעלדען, דאס מעהר פון א טוץ שיפען וואס געפינען זיך אויפ'ן אטלאנטיק זענען אין געפאהר אונטערצוגעהן.

קאנסטרוקטיווע רעליעף אין די אידישע יוניאנס

די אידישע אינפארמאציאנס ביורא פון קאפענהאגען שרייבט אונז:

אין א גאנצע רייהע פון פוילישע און ליטווישע שטעדט קומען איצט פאר זאמלונגען פון אלטע מלבושים. וואס קאנען צונוץ קומען דער פאראמעטער אידישער באפעלקערונג. די פראגע באקומט א באזונדערע באדייטונג, וואס סחורה פאר קליידער איז היינטיגעס יאהר אונגעוועהנליך טייער און צוליעב דער הייכער וואלוטא אויף ענגלישע און אמעריקאנישע סחורות איז דאס פשוט אונמעגליך געווארען צו מאכען זיך נייע קליידער. דאס ברענגט מיט זיך א טייל פון דער ארבייטסלאזיגקייט פאר אידישע בעלי־מלאכות, הויפטזעכליך פאר שניידער און שוסטער.

פאר די אידישע יוניאנס אין אמעריקא, באזונדערס פאר דעם שניידער שטעהט־פאר, וואלט עס היינט געדארפט זיין איינע פון די גרעסטע אויפגאבען צו פארזארגען די אידישע יוניאנס פון פוילען און ליטא מיט רויה־שטאף, מיט סחורות פאר קליידער און מיט לעדער. דאס ריזיקע וואלט אייגענטליך געווען גאנץ קליין אין די באדייטונג פון דער דאזיגער ארבייט, וואלט געווען אונגעהער גרויס.

אויב די אמעריקאנער אידישע יוניאנס וואלטען גענומען אויף זיך דאס אריבערשיקען קיין ווארשא, ווילנא און קאוונע די סחורות נישט דורך די געוועהנליכע הילפס־ארגאניזאציעס, נאר דורך אן איינענער פארטרעטערשאפט וואס דארף זיין אוועקגעשיקט ווערען. מען דארף נישט פארגעסען, דאס בשעת מען רעדט וועגען קאנסטרוקטיווער רעליעף פאר אזעלכע לענדער ווי גאליציען, פוילען און ליטא, איז עס ניט גענוג אוועקשיקען אהין הילפס־מיטלען, נאר מען דארף צו גלייכער צייט אויך זעהן שיקען גוטע ארגאניזאטארישע קרעפטען, וואס קאנען אויסניצען אויף אן'אמת'ן אופן די געזאמעלטע הילפס־מיטלען. מענשען, וואס האבען נישט לאנג ערשט באזוכט גאליציען און ליטא, ערקלעהרען, אז די מענשען־פראגע, דאס הייסט, די פראגע וועגען ארגאניזאטארישע קרעפטען איז נאך שארפער ווי די געלט־פראגע. די אלטע אידישע יוניאנס אין אמעריקא און ענגלאנד האבען געגעבען ערפאהרונג, כדי צו קאנען איבערנעהמען אויף זיך די דאזיגע וויכטיגע און פאראנטווארטליכע ארבייט.

* * *

די אידישע נויט אין פוילען.

פון ראדאם איז מען מודיע, אז די ברויט־פראגע מיט איהר גאנצער יאעניש און מאטערניש פילט איצט אויס דאס גאנצע דענקען פון דעם ראדאמער אידישען ארבייטער. די נויט לאזט זיך שטארק פיהלען צווישען די ברייטסטע פאלקס־מאסען; פאר דער אפראוויזאציע איז דא גארנישט געטון געווארען. דער סאציאליסטישער שטאדט־ראט און געוועלטע די בעלי־בתים זענען די פ. פ. ס. מיט זייער סאציאליסטישען פרעזידענט, האט איבערגעגעבען די אפראוויזאציע אין די הענט פון אלטע עסטרייכישע אדער רוסישע בעאמטע, וועלכע רעכענען זיך נאר מיט די רויב־פעטיטען פון די פאסקאזשעס און פאלקס־פאראזיטען. אזוי למשל קאסט דא א פונט ברויט 8 קראנען, קארטאפעל איז נישט צו קריגען און צוקער האט די באפעלקערונג שוין חדשים לאנג נישט באקומען. די ארבייטסלאזיגקייט און דער מאנגעל אין דירות פארשטארקען נאך מעהר די נויט פון די היגע ארבייטער־מאסען. דערפון נעהמט זיך א געוויסע אפאטיע צו פאליטיש־געזעלשאפטליכע פראגען; יאוש־שטימונגען מערקען זיך אפילו ביי סאציאליסטיש־באוואוסטזיניגע ארבייטער.

וועגען ראיעלסטע און בעסטע אויסקינפטע פאר אינשורענס ווענדעט זיך צו

פ. ליוואי

ספעשעל לייף אינשורענס אגענט

P. LEVI

Insurance Agent

214 Beverly St. Tel. Coll. 8101

HATIONAL THEATRE—ניישיאנאל טעאטער

92 דאנדעס סטריט

שאר און ליטמאן מענעדזשערס א. ליטמאן ביזנעס מענעדזשער.

טעלעפאן ארעלייר 2678

היינט מיטוואך אוונט דעם 12־טען יאנואר

ווערט אויפגעפיהרט ווערען

די יתומים פון דער וועלט

פון איזידאר זאלאטארעפסקי

בענעפיט פאר א נויטליידענדע פאמיליע

צו אלע ליידיס טיילארס

א מיטינג

פון אלע ליידיס טיילארס ווערט גערופען

פאר דיעזען דאנערשטאג

8 א זייגער פונקט.

אין 208 ספעדיינא עוועניו

דער איינטריט געלט פאר אייך איז באשטימט

5 דאלאר דאס איז אבער בלויז פאר צוויי וואכען צייט פון היינט

נוצט אויס דיעזע קורצע, אבער פאר אייך גוטע צייט, און קומט צו דיעזען מיטינג און ווערט מיטגליעדער. נאך די צוויי וואכען וועט אייך קאסטען די פולע איינטריט געלד, ווי אין לאקאל 14, 15 דאלאר

דזשאינט באארד, א. ל. ג. וו.

שעכטערס

שיפס קאנטאר איז אפען יעדען טאג פון 9 ביז 9.

די צייט איז ניט ווייט, ווען ס'וועט זיין זעהר שווער צו ברענגען אימיגראנטען אין קאנאדע. די וואס ווילען רעטען זייערע אייגענע פון יענע לענדער זאלען זיך צואיילען, און דורך אונזער אפיס וועלען זיי בעקומען די נויטיגע ערלויבניש פון דער קאנאדער רעגירונג.

מאכט אייער אפליקיישאן יעצט אויס, בעקומט די ערלויבניש, אפילו ווען איהר זענט נאך ניט פארטיג צו קויפען אייער טיקעט.

מיר נעהמען יעצט ניט אן קיינע ארדערס צו שיקען געלד קיין פוילען, רומעניען אדער עסטרייך. דער קורס האלט אין איין פאלען, און ס'לוינט זיך איצט ניט צו שיקען.

א חוץ שיפס־קארטען פערנעהמען מיר זיך מיט ריעל עסטייט, אינשורענס, מערידזש לייסענס, סיטיזען פייפערס, געזעצליכע דאקומענטען און אויך גענעראל אגענטען פאר אלע אידישע צייטונגען, אין לאנדאן, ברענטפארד, סענט קעטהרינס, גאלד, דאנדאס און האמילטאן. אדווערטייזונגען פאר'ן „זשורנאל“ ווערען אנגענומען לויט דעם אפיס פרייז.

קומט גלייך אין אונזער אפיס און מאכט אויס אפליקיישאנס פאר ערלויבניש צו ברענגען אייער משפחה.

אפיס 679 בארטאן סט. איסט, טעלעפאן גארפילד 127.

הויז 65 איסט אוו. נארטה. טעלעפאן רעג. 5589.

James L. SHEKTER

Justice of the Peace

Issuer of Marriage Licenes

אורין

טויספליסונגען

קוירט אין

24 שטונדען

יעדע קיעל האט דעם נאמען

SANTAL CAPSULES MIDY

היט זיך פאר נאכגעמאכטע!

HIPPODROME

די וואך פון 19-טען יאנואר

וויליאם פאקס פרעזענטירט

גלעדיס בראקוועל

אין „גנבים“

"סאנשיין" קאמעדיע "טשיקען א לא קאבערע" פעטה פאלארד קאמעדיע, "מעלאדיע און יוטה", פאנאנא, סקאט און אוברי.

חתן כלה

זאלען דאס נעהמען אין אכט!

מערידזש לייסענס

קאן מען קריגען אין אפיס פון

אידישען זשורנאל

נאטיס! נאטיס!

די יעניגע וואס וועלען דא נעהמען זייערע מערידזש לייסענס וועלען קריגען געדרוקט א שעהנעם בעריכט פון זייער חתונה פריי.

בענוצט זיך מיט דיעזע געלעגענהייט!

אדרעס פון דעם זשורנאל:

251–253 קווין וו.

כשר ווארשט פעקטארי

בהכשר הרבנים הרב ר' יוסף וויינריב הרב ר' יעקב גארדאן

מיר זיינען די איינציגע וואס פאבריצירען אלע סארטען ווארשט און פליישען, בתכלית הכשרות, אונטער א שטרענגער רבנ'ישער השגחה און מיט א שטענדיגען משגיח. לאזט אייך ניט נארען! היט אונזער נאמען מיט די נעמען פון די רבנים און דעם משגיח אויף די לייבעלס. ארדערס ווערען געשיקט איבער גאנץ קאנאדע.

Kosher Beef Products Co.

664 Richmond St. W.

M. Salkovitch Mgr

[illegible] Ont

ריינקאוט מאכער איפמערקזאם

א מיטינג פון אייער לאקאל

ווערט גערופען אויף

מיטוואך דעם 21-טען יאנואר

8 א זייגער פונקט

אין 208 ספעדינא עוועניו

קומט אלע

לאקאל 14 א. ל. ג. וו.

LOEW'S

לאו'ס יאנג סטריט טהעאטער

אונאונטערבראכען: 12 מיטאג ביז 11 נאכטס. נאכמיטאג 10 סענט, 15 סענט. אוונט 10 סענט, 15 ס. און 25

טעל. מיין 8600 — [illegible]

די וואך פון 19-טען יאנואר.

וויויען מארטען אין דער דריטער קוש

6 הויע קלאס וואדעוויל אקטען, לאו'ס צייטנייעס, מאט און דזשעף קארטונס. די פארשטעלונג אין ווינטער־גארדען, וואו אלע סיטס זיינען רעזערווירט, איז די זעלבע ווי אין לאו'ס יאנג סטריט טעאטער.

ספעשעל נאטיס צו אונזערע קאסטימערס

ארדערס קוילען יעצט און ווארט נישט אויף דער לעצטער מינוט. ווייל שפעטער וועט איהר צאהלען דאפעל און ראצו וועט איהר נאך ניט קענען באקומען.

THE EATON COAL CO.

Phone Ad. 2696

איטאן קאהל קא.

אפיס 352 קווין וועסט טעל. עדל. 2696

HOW TO BECOME A REAL MUSICIAN?

By taking lessons at Michael Angelo's music school Maestro Michael Angelo will guarantee you a sure success of becoming a real Violin, Mandolin, Cornet. Saxphone player or any other wind and String instruments, also the same Michael Angelo's patient of teaching children to play Violin is not to be compared with any other teachers. So be sure to telephone or come personally regarding your child's music education as Sig: Micnael Angelo is the only teacher that takes real interest in them, „and be aware of fakers"

Prof. Michael Angelo

Studio at Alhambra Hall 450 Spadina Ave. near College St

Tel. Col. 17

לואיס מ. סינגער

לאיער און נאטארי פאבליק

קאמישיאנער פאר אלע פראווינצען פון קענעדע.

לאו אפיס 154 סימקא סטריט.

טעלעפאן ערלייד 1440 — טעלעפאן ערלייד 1441

וואוינונג 433 פאלמערסטאן בולווארד — טעלעפאן קאלערד 4866

ספעשעל בארגיינס אין עלעקטריק פיקסטשורס

6 רום הויז פון 10 פיקטשורס פאר $17.75

און 7 רום הויז פיקטשורס פאר $19.50

ספעשיל פרייזען פאר עלעקטריק לאמפען

עס ווערט געמאכט אלערליי עלעקטריק ווייערינג און רעפיירס.

טעלעפאן מעין 6367

649½ קווין סט. וועסט

די אנטעריא עלעקטריק ווייערינג און פיקטשורס קא.

ס. ניסענבאם פראפרייטאר

קויפט אייערע קוילען פון

יאנעוועזער בראדערס

וואו איהר בעקומט בלויז ראזשערס קוילען מיט ראזשערס פיקעס

268½ קווין סט. וועסט. טעלעפאן ערעלייר 3766.